Leto LXV | Poštnina plačana v gotovini | V Ljubljani, v torek, dne 14. septembra 1937 | Štev. 210 a | Cena Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica štev. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Še ena narodna nevarnost

Če bi narodnostni položaj slovenskega ljudstva po vojni presojali zgolj po zunanjem udejstvovanju naših starih in novih narodnoobrambnih organizacij, bi se za to stvarno reklo, da se udajamo utvaram. Kajti sodeč po tem udejstvovanju so se po vojni nevarnosti za narodni, narodno-gospodarski in kulturni obstanek Slovencev neverjetno in nemogoče zmanjšale. Neposrednega boja z zunanjimi sovražniki slovenstva skoraj ne poznamo več, čeprav se meje slovenske razširjenosti na severu in na zahodu pod silnim pritiskom dveh nacionalizmov in dveh kultur nezadržno pomikajo proti tistemu delu naše zemlje, ki se je rešila pod Jugoslavijo. Povojne politične razmere so posledica krivičnih delitev plena, ki smo ga dali v svoji zemlji in svoji krvi Slovenci toliko, kakor sorazmerno noben drug evropski narod. Te politične razmere so nam ne le odtrgale skoraj bistvene dele našega ozemlja in našega ljudstva, marveč so nam vzele tudi sleherno možnost za odpor. Zaradi tega je v nas v veliki meri nekako zaspala zavest o nevarnosti, ki nam še vedno, če ne zmeraj bolj grozi.

Dejstva govore o tem, da so narodnostne nevarnosti za Slovence po vojni neprestano rasle kljub temu, da nam naša obrambena negibnost hoče dopovedovati drugače. Poleg zunanjih pohlepov po naši zemlji so po vojni nastopili novi, morda še nevarnejši sovražniki, ki odpornost, samozavest, slovensko prepričanje in vero slovenskega jedra majejo in razkrajajo močnejše od vidnega in organiziranega tujega pritiska.

Teh sovražnikov je veliko, večina jih je bilo že oznamenovanih, kakor zaslužijo. Eden med njimi je naše domače nemštvo z vsemi svojimi nevarnimi spremnimi pojavi. To nemštvo je z nastopom nacizma in z njegovo rastočo imperialistično osvojevalnostjo dobilo skoraj nepremagljivo moralno zaslombo. Inozemska propaganda nemškega narodnega socializma je brezobzirna povsod, kjer vidi oko novih germanskih plavolasih polbogov kaka svoja tla, bodisi, da tam dejansko prebivajo kaki ostanki nemških beraških naselnikov izpred stoletij, bodisi da je to ozemlje proglašeno za nekak utvarni »Kulturgebiet«.

Poleg denarja, odposlancev in organizacij je najvažnejše propagandno sredstvo nemštva in rasizma — **film**. Zato je nemški film nevarnejši in usodnejši slovenski narodni sovražnik kakor bi kdo po nedolžnosti iz njegove zabavne ter povečini zlagane kulturne smeri sklepal. Nemški film je bil po vojni tisti činitelj, ki je kljub splošnemu, zgodovinsko utemeljenemu političnemu odporu do nemštva vzdržal zlasti v meščanskih, to je narodno najmanj odpornih in zanesljivih množicah našega ljudstva, nemško miselnost. Že dejstvo samo, da je film, mehanična zabava in mehanizirano umetnostno uteševanje za milijone ljudi, bil pri nas po ogromni večini nemškega izvora, je za narod, ki se šele otresa vsiljevane nemške miselnosti, nadvse nevarno. Ker pa je nemški film vedno po vojni, zlasti pa po nastopu nacizma, bil vedno v bolj ali manj neposredni službi velenemške propagande, je njegova narodna nevarnost še toliko večja za nas, ki smo mu bili dve desetletji najbolj izpostavljeni.

Ni tu govora o moralnih vprašanjih, ki so zvezana s filmom, marveč nas zanima samo njegov vpliv z ozirom na oblikovanje ali razkrajanje narodne zavesti. S tega stališča je treba pribiti morda malce nenavadno resnico, da je nemški film že sam po sebi, brez ozira na vsebinsko smer in propagandistične poudarke, za nas nevarnejši od ameriškega, angleškega ali kateregakoli Nemška duševnost — in sicer v filmu najneumnejša, najpovprečnejša in najnevarnejša — nam je žal tako blizu, da nas lahko neopazno zastruplja. Do angleške, francoske ali ameriške filmske vsebine smo lahko nepristranski, saj nam je ta svet in njegova duševnost dovolj daleč. Pri nemškem filmu pa se večina neizobraženega in polizobraženega občinstva čuti doma. Vsebinska povprečnost nemške plaže, poplava operet dunajske, berlinske in münchenske znamke ne zahteva nič lastne sodbe, nič ocenjevanja, nič umskega napora. Če je v tej filmski hrani še malo ali več zavite propagande, jo občinstvo požira in je že navdušeno zraven. Dokazov za to v naših kinih ne manjka.

Z nastopom zvočnega filma je propagandna moč in torej narodnostna nevarnost nemškega filma še zrasla. Vsebini, sliki se je pridružil zvok kot še močnejši oblikovalec ljudske duševnosti. Ljudje, ki hodijo stalno v kino, se dolge ure gibljejo v docela nemškem okolju. Zvočni film je človeku živa družba — družba dela ljudi.

Z nastopom narodnega socializma se je nemška filmska proizvodnja uniformirala kakor vse kulturno življenje in izgubila še tiste prizivke umetništva, ki jih je morda kdaj imela. Namesto tega je nemški film postal še predrzneje propaganden.

Nemška filmska proizvodnja skoraj ne pozna več drugega kakor epopeje pruskega huzarstva v vseh vekovih, lajna o nemškem junaštvu, nemški zvestobi, nemški moči v vseh oblikah in možnostih. Poleg kanonov, bojev, letal, tankov in špijonov s slovanskimi imeni vidimo samo še junake na konjih, ki v vseh stoletjih deklamirajo plemenske fraze o zemlji, ljudstvu in krvi. Filmi, ki smo jih videli lani (»Izdajalci«, »Vladar«, »Patriotit« itd.) so tako grobo nemški in vsemu nenemškemu, to je našemu sovražni, da bi jih morala prepovedati oblast, če že prepoveduje druge izbruhe propagandističnega nasilja. Ni čuda, da prav nemški film, ki ima najmočnejše odjemalce na narodnostno nevarnem našem obmejnem ozemlju, daje našemu domačemu nemštvu silno moralno pomoč in tako narodno nevarnost med nami samimi jači. Vrh tega pa o naših ljudeh vzbuja malikovalsko spoštovanje do vsega nemškega in zavest o lastni nepomembnosti.

Odgovorni za to razkrajalno delo nemškega filma so v povojnih letih različni ljudje in različne ustanove. Ne najmanj zgolj za dobički stremeči lastniki kinematografov, ki se pri izposojevalnicah še zdaj pulijo, kateri si bo zagotovil več nemške filmske plaže. Z doslednim odrivanjem drugega filmskega blaga so ustvarili plast občinstva, ki ne prenese drugega filma kakor nemškega. Na to se povsod in vedno sklicujejo, a odgovorni so za to sami.

Naše ljudstvo mora po sili mode trpeti pod toliko pritiski in nevarnostmi — čemu bi si z lastnim, težko pritrgovanim denarjem plačevalo še enega, ne najmanjšega sovražnika slovenstva.

Zato je brezobziren boj nemški surovi filmski propagandi naša velika, splošna in narodna dolžnost.

60 francoskih in angleških bojnih ladij v Sredozemlju

Brodovje ima nalogo postopati brezobzirno po sklepih konference

Pariz, 13. sept. b. Po sklepih francoske in angleške admiralitete je davi izplulo iz britanskih in francoskih luk 60 francoskih in angleških križark, ki so poslane v Sredozemsko morje, da v smislu določb nyonskega sporazuma prično izvajati kontrolo nad morsko potjo. **Angleška admiraliteta je obvestila britansko vlado, da so štiri Francove podmornice razobesile zastave. Ker Francova vlada ni priznana, so dobile vojne ladje povelje, naj te podmornice takoj, ko jih dosežejo, potopijo. Brez dvoma bo imela ta akcija velik in daljnosežen političen pomen.**

Velika Britanija je pričela odločno borbo proti neznanim podmornicam in proti vsem onim tujim ladjam, ki plujejo pod tujimi zastavami in tihotapijo orožje in municijo. Tako so angleške pomorske oblasti v Gibraltarju zaplenile angleško ladjo »Jenny«, ki pluje pod grško zastavo in grškim imenom. Ladjo bodo britanske oblasti zadržale tako dolgo, dokler se ne bo končnoveljavno vpisala v Angliji in dokler ne bo prevzela zopet svojega starega imena. V zadnjem času so bile namreč vse torpedirane ladje na Sredozemskem morju grška ali romunska last. Po poročilih angleške admiralitete je bilo v zadnjem času vpisanih v Angliji 50 do 60 ladij. Po angleškem pomorskem zakonu se lahko vsaka ladja vpiše v Angliji in pluje pod angleško zastavo, če je angleški državljan lastnik samo ene delnice te ladje.

London, 13. sept. b. Po sporazumu, ki je bil dosežen v Nyonu, trdijo tukajšnji politični krogi, da bosta Anglija in Francija sami na sebe prevzeli dolžnost zavarovanja plovbe na Sredozemskem morju, ker se je pokazalo, da bi pogajanja za ureditev posameznih vprašanj trajala predolgo in bi bil tudi celoten sistem preokoren. Razen tega so nekatere države zahtevale odškodnino za svoje vojne ladje, ki bi bile v tej službi. Ker je grozila nevarnost, da se bo debata na konferenci zavlekla brez izgleda v skorajšnji uspeh, **sta obe državi prevzeli kontrolo na svojo odgovornost in na svoje stroške. Britanska vlada se dobro zaveda, da jo bo izvajanje kontrole stalo ogromnega denarja, ker bo morala imeti najmanj 20 vojnih ladij neprestano pod paro, toda kljub temu je pripravljena, da prenese vse žrtve, samo da zavaruje varnost plovbe na Sredozemskem morju. V političnih krogih poudarjajo, da bo Velika Britanija imela pod paro pripravljene tudi vse svoje brodovje v Sredozemskem morju, če bo to potrebno. Velika Britanija se ne bo ustrašila stroškov, kadar bo v vprašanju svobodna pot na Sredozemskem morju.**

Vtisi v Ženevi

Ženeva, 13. sept. b. Čeprav v krogih Zveze narodov smatrajo nyonski sporazum kot pozitiven akt v cilju organizacije kolektivne varnosti, vlada vendarle precejšnja nervoznost, ker splošno pričakujejo, **da bo Sovjetska Rusija morda zopet spustila kakšen nov torpedo kot maščevanje za Nyon. Razen tega ni znano, če bo Italija sprejela sodelovanje na Sredozemskem morju. Italija ni zadovoljna, ker ji je prepuščena tako ozka meja ter izjavljajo merodajni politični krogi, da se Italija ne bo pustila omejiti samo na Tirensko morje in Jadransko. Razen tega ni dvoma, da bo Italija ugovarjala tudi zaradi tega, ker je Nemčija popolnoma izločena.** Litvinov bo brez dvoma lahko porabil priliko za nove napade, kadar bo valencijska vlada sprožila špansko vprašanje.

Kitajski umik na severu

Pri Šangaju Japonci ne pridejo naprej

Tokio, 13. septembra. AA. DNB: Japonske čete so včeraj zjutraj zavzele **Tatung** v pokrajini Šansi. Poudarjajo, da ima to mesto velik strateški pomen, ker je bilo središče kitajskih operacij v tej pokrajini. Neki drugi japonski oddelek je prodrl do Kvijanglinga južnovzhodno od Katunga. Ta kolona naj obkoli kitajske čete, ki so južno od Kalgana.

Po japonskem poročilu iz Šanghaja so se začele kitajske čete davi umikati na vsem severnem in vzhodnem bojišču. Kitajske čete se umikajo, kakor kaže, k svoji drugi obrambni črti, ki se razteza 20 milj od Liuha do Nansianga vzdolž železniške proge Šanghaj—Nanking.

Japonski oddelki, ki so pričeli prodirati iz Kejsinga v čaharski pokrajini, so včeraj ob 11 prekoračili mejo in zavzeli Kuanling v pokrajini Šansi. Po poročilu iz Kalgana so komunistične čete pod poveljstvom generala Sudena vdrle v pokrajino Šansi. Japonske čete jim gredo nasproti.

Zunanje ministrstvo tudi **zanika vest o podpisu pogodbe med Italijo in Japonsko proti Kominterni.** Poročilo pravi, da je ta vest nastala najbrž zaradi tega, ker se pripravlja podpis trgovinske pogodbe med Japonsko in Italijo.

Šanghaj, 13. septembra. AA. Reuter: Kitajci so zbrali vse svoje moči pri Kvangjuanu, da bi preprečili prodiranje Japoncev iz Jangcelua. V okraju Paohan je med japonskimi vojaki izbruhnila kolera. Dosedaj je zbolelo za kolero 200 vojakov.

Nanking, 13. sept. b. Ves včerajšnji dan so se vodile hude borbe. Povsod so bili Japonci v napadu, ki ga je podpiral močan topniški ogenj z ladij. Kljub peklenskemu obstreljevanju so tudi se dalj Kitajci vzdržali in zadržali japonsko ofenzivo. Ker so imeli Kitajci precejšnje izgube, mrzlično zbirajo okrepitve. Računa se, da je okrog Šanghaja zbranih sedaj 300.000 kitajskih vojakov ter ni izključeno, da bodo že danes izvedli protinapad. Tudi Japonci so dobili precejšnje okrepitve.

Šanghaj, 13. sept. b. Včeraj proti večeru so prebivalci Šanghaja opazovali kitajski letalski napad na japonske vojne ladje pred Vusungom. Še preden se je zaslišal šum motorjev, so japonske letalske baterije že otvorile strahovit ogenj na veliko razdaljo. Kakor vedno doslej, so kitajski piloti leteli mirno dalje, kakor da se ni nič zgodilo in ko so pripluli do vojnih ladij, so jih začeli obmetavati z bombami. Japonci so z vsemi topovi obstreljevali kitajske letalce, ki pa so vzdržali in mirno izvršili svoj posel, ne da bi bilo padlo kakšno njihovo letalo. Kitajski piloti trdijo, da so zadeli najmanj 7 japonskih vojnih ladij in jim napravili škodo. Japonci molčijo o škodi in o izgubah in zanikajo, da bi kitajski letalski napad uspel. Z višin Vusunga pa se je moglo opazovati, da so kitajske bombe zares padale v neposredno bližino japonskih ladij in je skoraj izključeno, da ne bi ničesar zadeli.

Japonci so razvili močno letalsko delovanje in so bombardirali tudi mesto Vajtau, 100 km severnovzhodno od Honkonga ter ga zažgali na več krajih. Kitajska lovska letala, ki so bila poslana iz Kantona, so priletela prepozno. Poročajo, da so japonski bombniki obmetavali tudi Honkong, vendar pa ta vest še ni potrjena.

Beg iz Gijona

Rdeči pravijo, da so potopili belo podmornico

Pariz, 13. sept. AA. Havas. Petrolejski parnik »Stonbridge« je v soboto popoldne prispel v Bordeaux s 1020 begunci iz Gijona. Parnik so v gijonskem pristanišču napadla nacionalistična letala. Ena bomba je padla na poveljniški most. Nikdo ni bil ranjen.

Salamanca, 13. sept. AA. DNB. Včerajšnje uradno poročilo nacionalističnega vrhovnega poveljstva pravi:

Naše čete prodirajo na **leonski fronti** in so včeraj zavzele več važnih postojank. Sovražne izgube so bile velike. Uničili smo več njihovih bataljonov.

Na vzhodnem odseku asturske fronte je bilo le malo topniškega streljanja. Streljali so tudi nekoliko pehotni oddelki. V zapadnem odseku pa ni bilo nič novega. Številni miličniki dnevno beže na našo stran.

Na madridski fronti je v odseku Sevilla la Nueva bilo nekaj streljanja iz topov.

Na aragonski fronti so bili odbiti vsi napadi.

London, 13. sept. AA. Reuter. Po neki vesti iz Valencije so v Cartageni opazili pred pristaniščem neko podmornico, ki ni imela znakov. Obrežni topovi so takoj začeli obstreljevati podmornico, na kraj pa, kjer se je podmornica potopila, so takoj poslali borbene čolne, ki so v morje spustili mnogo bomb, da eksplodirajo šele v globini. Nekaj trenotkov nato so se na površini morja pojavile velike plasti olja, kar bi pomenilo, da je podmornica bila zadeta in da je utonila. Vest še omenja, da so španske oblasti na mesto takoj poslale potapljače, ki naj preiščejo morsko dno in ugotove, ali je podmornica res utonila. Uradno pa ta vest še ni potrjena.

V Ženevi

Abesinski Neguš nagaja Kitajska prosi za pomoč...

Ženeva, 13. septembra. c. Danes je dopoldne začela zasedati 18. skupščina Zveze narodov. Skupščino je otvoril predsednik valencijske vlade Negrin, ki je v svojem govoru omenil, da je silno padlo spoštovanje podpisov na mednarodni pogodbi. Nato je rekel, da sedanja generacija ne bi mogla ničesar postaviti na mesto Zveze narodov, če ta propade. Konec Zveze narodov bi pomenil tudi konec sedanje civilizacije.

Po njegovem govoru se je sestal verifikacijski odbor, seja za volitev predsednika pa je bila odložena na 17. uro popoldne. Verifikacijski odbor je moral pregledati pooblastila vseh delegatov. Govorilo se je, da bo verifikacijski odbor načel vprašanje, ali še more Abesinija biti članica Zveze narodov. Računali so namreč s tem, da bo ena izmed zaveznic Italije v verifikacijskem odboru izjavila, da naj verifikacijski odbor izjavi, da Abesinija sploh ne more predložiti pooblastil kakega svojega delegata. Toda **neguš** letos ni poslal nikogar v Ženevo in tako tudi v verifikacijskem odboru nikdo ni načel vprašanje članstva Abesinije v ZN. Verifikacijski odbor je zato dostavil predsedstvu samo poročilo, v katerem pravi, da so vsa pooblastila pravilna.

Popoldne ob 17. se je zopet sestala skupščina in soglasno izvolila indijskega delegata Ago kana za predsednika Zveze narodov.

Kitajski zastopnik **Wellington Koo** je dopoldne v tajništvu Zveze narodov vložil protestno noto zaradi vdora Japoncev na Kitajsko. Wellington Koo opozarja članice Zveze narodov na čl. 10 pakta ZN, ki jamči za teritorialno nedotakljivost vseh članic in na čl. 11, ki pravi, da menijo vse članice, da je vojna naperjena tudi proti njim, če je napadena samo ena članica ZN.

Mussolinijeva pisma Chamberlainu

Rim, 13. septembra. AA. (Stefani.) V zvezi s poročilom londonskega lista, da je Mussolini poslal Chamberlainu pismo, pravijo na pristojnem mestu to-le:

Predsednik vlade Mussolini je pisal predsedniku angleške vlade samo enkrat in sicer tedaj, ko je odgovoril na pismo, ki mu ga je poslal Chamberlain. Njegov odgovor je izročil Chamberlainu italijanski veleposlanik Grandi že pred tedni. Čeprav je ta odgovor sestavljen v zelo prisrčni obliki, pa ne vsebuje podatkov, ki jih navaja angleški list.

Zemunska vremenska napoved: Spremenljivo vreme, večinoma oblačno, ponekod kaka ploha. Toplota se bo nekoliko dvignila.

Zagrebška vremenska napoved: Jasno in stalno.

Dunajska vremenska napoved: Še zboljšanje vremena, v sredo pa novo poslabšanje vremena.

Hitler zopet o kolonijah

„Vseeno kje, samo da imamo surovine“

Rim, 13. septembra. AA. (DNB.) Agencija Stefani objavlja poročilo o sprejemu tujih novinarjev v nürnberškem dvoru. Po tem poročilu je Hitler dejal o **Mussolinijevem prihodu v Nemčijo, da je to potovanje že samo po sebi dovolj zgovorno in da ni treba s tem v zvezi sprostiti nobene fantazije. Nočemo nikomur storiti zlo, in se tudi ne bojimo drugih. Nemčija brez obrambe v sredini Evrope, je dejal Hitler, bi pomenila za druge države vabo za sovražen vpad in na ta način vzrok vojne. To pomanjkljivost smo sedaj dobro izpolnili. Hitler je nato izjavil, da sedanja Nemčija nima nobene druge želje kakor miru, ker želi samo delati. Brez mira Nemčija ne bi mogla uresničiti svojega dalekosežnega načrta javnih del.**

Na vprašanje, **katere kolonije zahteva Nemčija nazaj, je Hitler odgovoril, da ne gre za imena ali zemljepisne položaje kolonij. Važna je okolnost, da je v teh kolonijah dovolj surovin.**

Na vprašanje, ali namerava Nemčija, kakor pravijo, ustanoviti v svojih kolonijah pomorska oporišča, je Hitler odgovoril tole: **V ta namen je treba imeti tudi brodovje. Hitler je tu pristavil, da tudi pred vojno Nemčija ni imela v svojih kolonijah vojaških ali pomorskih oporišč, ker je gledala že tedaj, kakor sedaj, na kolonialno vprašanje s čisto gospodarskega vidika. Zaradi izkoščanja svojih kolonij bo Nemčija poklicala k sodelovanju tudi druge države.**

Na koncu je Hitler izjavil, **da se Nemčija zaenkrat bori s težavami prehrane, vendar pa to vprašanje ni tako resno, da bi mogli misliti na to, da bi Nemčija onemogla. Tudi te težave bodo v kratkem premagane.**

Masaryk umira

Beneš in Hodža

pri umirajočem osvoditelju

Praga, 13. septembra. b. Danes do opoldne se zdravstveno stanje predsednika češkoslovaške republike g. Masaryka ni poslabšalo. Njegovo dihanje je bilo pravilno, pa tudi delavnost srca se je nekoliko zboljšala. Temperatura pa stalno narašča ter bolnik ni prišel k zavesti. Poleg vse družine sta pri njem neprestano dr. Beneš s soprogo in dr. Hodža, ki se je radi teda oddaljil, a se zopet vrnil in stanuje sedaj v dvorcu Lani. Zdravniki so popoldne izjavili, da je vnetje pljuč lokalizirano na desnem spodnjem pljučnem krilu. Kljub temu je zelo malo izgleda, da bi bolnik krizo prebolel. Katastrofo je pričakovati vsak trenutek.

Prejšnja poročila

Praga, 13. septembra. AA. (Havas.) Sinoči ob 21.30 je bilo objavljeno sledeče uradno poročilo:

Zvečer je stanje predsednika Masaryka ostalo nespremenjeno. Bolezen pljuč se je zboljšala, toda položaj je še zmeraj resen.

Zjutraj ob 6 je bilo objavljeno nasednje zdravniško poročilo:

Bolezen predsednika Masaryka se ponoči ni poslabšala. V dihanju je bilo nekaj motenj. Delavnost srca je nekoliko narasla. Zavest je še zmeraj motna. Temperatura zopet raste.

Boje se, da bo prišlo do usodnega konca bolezni predsednika Masaryka. Razen članov njegove družine sta bila vso noč ob njegovi postelji še predsednik republike dr. Beneš in ministrski predsednik dr. Milan Hodža.

Ob 10 so izdali tale zdravniški bulletin:

Stanje dihal se popravlja. Dihanje je še vedno pospešeno. Utrip žile znaša 124. Sicer pa utripa žila enakomerno. V obtoku krvi niso nastopili nobeni znaki večjih motenj. Pritisk krvi znaša 110 do 118. Najvišja toplota je znašala 38.4, kaže pa, da bo padla. Vnetje v desnem spodnjem delu pljuč nazaduje, nezavest, v kateri se bolnik nahaja, ni več globoka. Splošen vtis je nekoliko boljši kakor včeraj dopoldne.

Domači odmevi

Lažnivi preroki

Glavno glasilo vlade »Samouprava« opozarja na dejstvo, da so opozicionalni krogi širili letak, v katerem so sporočili ljudstvu, da se bo na dan proslave kraljevega rojstnega dne v Belgradu zgodilo »nekaj zelo važnega«. Kakor smo videli, pa se ni zgodilo ničesar takega, kar je opozicija želela. Kraljev rojstni dan se je po vsej državi praznoval v popolnem redu in miru in v kakšen puč so verjeli samo zelo maloštevilni bedaki, ki se dajo varati od JNS. S temi svojimi lažnivimi letaki si je JNS izpodkopala v ljudstvu tla popolnoma. Vse napovedi JNS, ki tudi v Sloveniji izdaja nelegalni periodični list »Naprej«, so ostale prazna grožnja in babje klepetanje onemoglih politikov, ki bi se na vsak način radi polastili oblasti, pa doživljajo samo poraze in blamaže. Šepetanja, prerokbe in grožnje JNS se sprejemajo z največjim nezaupanjem in skepso, ker so se še vse te prerokbe izkazale kot plod bolne domišljije JNS. *»Toda ljudstvo«* — tako končuje »Samouprava« — *»bo v kratkem uporabilo še druga sredstva, da pokvari račune vsem hujskačem in rovarjem, ki bi radi v naši državi zanetili fašistično revolucijo.«*

„Nehvaležni učitelji"

Nedeljsko »Jutro« objavlja pod tem naslovom med drugim tudi »duhovito« beleško, da pripravljam novo izdajo Tomaža Kempčana. »Jutrovim« interesentom sporočam, da še sedanja dobra druga Kalanova izdaja ni pošla, zaradi česar si more to lepo knjigo prav vsak preskrbeti za majhen denar, kakor si jo je baje nedavno preskrbel g. Pucelj in jim zato prav res ni treba čakati name.

Ker se pa »Jutro« že tako zelo zanima za moje literarne načrte, mu sporočam — in po tem potu še »Učit. Tovarišu« — da bom zaradi neprestanih izzivanj končno prisiljen vdati se želji in pritisku svojih prijateljev in izdati brošuro z naslovom »Liberalno učiteljstvo na Slovenskem«, v kateri bi objavil za enkrat vsaj en del svojega ogromnega gradiva. Dve leti sem dosledno preziral vso gnojnico, ki jo je zlivalo name dravobansko » nacionalno naprednjaštvo« od gg. Puclja in Kramerja v senatu preko gg. Pleskoviča in Komana v narodni skupščini do »Učit. Tovariša« in »Pohoda«, a številni prijatelji me prepričujejo, da je že skrajni čas prekiniti dosedanji molk. Navedena brošura bi namreč naši javnosti šele pokazala, kam so dosedanji »nacionalni« režimi pahnili precejšnji del naših »naprednih vzgojiteljev«. Obenem bi brošura pokazala, kako milo, obzirno in očividno preprizanesljivo je sedanji režim ravnal s tistimi verniki »Jutra« in »Učit. Tovariša« iz učiteljskih vrst, ki se niso hudo in ponovno pregrešili samo proti večji množini paragrafov uradniškega in šolskega zakona, temveč tudi proti raznim paragrafom kazenskega zakona (n. pr. proti §§ 314—325, 273, 287, 162, 139 itd. itd. kaz. zak.) in zakona o zaščiti države, a nihče ni bil še izročen sodišču. Za tako brošuro, če jo bom končno le prisiljen izdati, naj se prizadeti potem seveda zahvalijo neprestanim izzivanjem zgoraj navedenih svojih varhov in zastopnikov.

To je moj prvi in tudi zadnji odgovor na vso ustno in pismeno gonjo proti meni v zadnjih dveh letih. *Fran Erjavec.*

Same race

Naši jns-arski listi so zadnje čase napovedovali, da se bodo zgodile neke politične spremembe tudi na strani hrvatske opozicije. Poročali so, da je stranka rajnega Pribičeviča, ki je, kakor znano, v koaliciji s hrvatskim seljačkim pokretom, izdelala nekak skupni program, ki bi omogočil kompaktno in trajno sodelovanje hrvatske opozicije s tako imenovano belgrajsko združeno opozicijo. Te govorice pa so se izkazale kot neutemeljene, kakor so sploh neutemeljene vse senzacije, ki jih širi JNS po državi. Sedaj pa je »Slovenski narod« spekel novo raco, da bo namreč ob priliki ponovnega bivanja dr. Mačka v Rogaški Slatini nekaka izredna skupščina SDK, to je združene hrvatsko opozicije, ki da bo storila važne sklepe. »Hrvatski dnevnik« pa, ki je glasilo dr. Mačka, javlja, da tudi to ni res in da ni naslal noben nov političen položaj, ki da bi zahteval kakšnih novih sklepov ali smeri.

JNS nihče ne mara

V Zlataru so bile ponovne volitve v kmetsko zbornico v Zagrebu, na katerih so bili spet izbrani sami člani HSS. V Grubišnem polju pa so bile tudi volitve v kmetsko zbornico in je zmagala lista združene hrvatske opozicije, to je SDK, ki je dobila 30 glasov, dočim je kandidat JNS dobil samo 12 glasov.

Belgrad, 13. sept. m. Socialno ministrstvo je dogotovilo zakonski načrt o življenjskih potrebščinah. Ta načrt pride najprej pred gospodarsko-finančni odbor ministrov, nato pred ministrski svet in nazadnje pred narodno predstavništvo.

Sedemdesetletnica Petra Bezruča

Nikakor ne smemo prezreti, da bodo danes, 14. sept. Čehoslovaki slavnostno proslavili 70 letnico enega svojih največjih in najpomembnejših pesnikov Petra Bezruča, šleskega barda, ter mu na rojstno hišo vzidali spominsko ploščo. Petra Bezruča pozna tudi vsak slovenski izobraženec, saj je takoj po vojni njegovo največje — skoraj edino — pesniško zbirko **»Sleske pesmi«** v celoti prevel Franc Albrecht. Peter Bezruč — to je psevdonim Vladimirja Vaška iz Opave, zdaj poštnega nadzornika v pokoju. Njegov psevdonim tolmačijo na vse načine: lahko je spomin na prvo ljubezen do dekleta, ki se je pisalo Bezruč (lit. kritik Sedlaček razlaga vso Bezručevo liriko iz erotike), lahko pa pomeni tudi **»brez rok«**, simbol brezmočnega naroda; lahko pa tudi postavo iz ljudske šlezijske tradicije. Leta 1899 so se začele pojavljati udarne pesmi v šleskih lokalnih listih, ki so na originalni in nazorno kleni način pričale o borbah in nasiljih nad Čehi na ozemlju, kjer so Nemci in Poljaki v Avstriji skupno raznarodovali češko prebivalstvo. Narodna borba je bila v zvezi s socialno. In vsa leta potem, ko je zbirka že izšla, so se pesmi v novih izdajah množile, toda javnost še ni vedela za pesnika, ki se je prav po latinskem geslu — qui bene latuit bene vixit — dobro skrival in seveda v miru živel — dokler se ni slučajno izdal v Olomuški Narodni kavarni. In tudi sedaj, ko je postal ljubljenec češkega občinstva. So pa njegove pesmi najkrepkejši izraz češkega realizma, dramatsko napeta slika obupa, nasilja, bede in krivic, ki jih je trpel ta brezimni in zvezani češki trpin, tedaj obmejni zasovraženi narod pred Tešinom, kjer jih je bilo »70.000« in vsi pod trdo peto žandarjev in personificiranega zla markiza Gera, ki je samo drugo ime za avstrijskega nadvojvodo Friderika. S svojim ljudstvom se je Bezruč strnil do najtesnejšega sožitja, prav do anonimnosti, on »prvi bard Beskid in poslednji«, on pevec Maričke Magdonove. (Prav usodo tega nesrečnega dekleta hočejo zdaj filmirati, pa je Bezruč odklonil, ker si ne more predstavljati, kako je mogoče kratko pesem filmirati...) Ni čuda, da je med vojno prišel pred vojno sodišče, kjer je pa srečno ušel vešalom... in se zopet skril svetu v svojo samoto, odkoder se le včasih še oglasi s priložnostjo pesmijo. Danes ves narod gleda v njem svojega velikega narodnega pevca, klasika, umetnika, pa tudi njega, ki je Čehom rešil Šlezijo in Tešinsko ter mu hvaležno postavlja viden spomenik še v življenju. Tudi mi Slovenci, ki smo z Albrechtom opevali po njegovem zgledu Maričko Magdonovo iz Jesenic in s Srečkom Kosovelom sprejeli Bezruča tudi za simbol naših zvezanih rok na Primorskem, se klanjamo velikemu pesniku ob njegovem jubileju in mu želimo še veliko let zdravega in slavnega življenja, ki naj mu bo plačilo za njegovo svojevrstno pesem, za življenjski pogum, za zvestobo svojemu rodu in za skromnost, ki je znak velikega človeka.

td

Bežni vtisi

s 33. medparlamentarne konference

(Od našega posebnega dopisnika.)

Pariz, 9. septembra.

Zastopniki 23 parlamentov z vsega sveta, ki so se udeleževali sej 33. konference Medparlamentarne zveze v Parizu, se razhajajo. Zadnja točka te zanimive prireditve je bil izlet v Le Havre in ogledovanje največjega in najhitrejšega parnika sveta »Normandie«, z mrzlim prigrizkom v razkošnih obednicah parnika, nato pa se je bilo treba, ko se je solnce že precej približalo večno nemirni gladini Rokavskega preliva, vrniti v vrvež Pariza — in konec je bilo mednarodne druščine. S tem izletom na malega šmarna dan je bila zaključena 33. konferenca Medparlamentarne zveze.

Rdeča senzacija

435 poslancev vseh narodnosti in vseh mogočih jezikov je dober teden dni, skoraj vsak dan dopoldne in popoldne, zborovalo v Parizu in človek bi pričakoval, kako velika in slovesna reč bo to. Pa je vzbudila kaj malo pozornosti, še tisk, ki opazi vsako nesrečo in vsak samomor, ji je sledil z očividno brezbrižnostjo. Komunistični tisk jo je sploh prezrl, razen kadar je padla beseda o Španiji ali pa kadar je kjerkoli kaj samozavestnega in domišljavega izpregovorila zastopnica španskega parlamenta, gdč. *Margarita Nelken*, Nemka po rodu, židinja po krvi, ki se je ob enem samem potovanju po Rusiji »izpreobrnila« v komunizem, se pozneje našla z nekim Špancem in se poročila z njim, ne da bi se odpovedala svojemu samskemu imenu; dosegla je čast zastopnice španskega »proletariata« in je prišla zastopat njegove koristi v Pariz, mož pa jih zastopa kot konzul rdeče Španije v nekih severnih deželah; izguba André Gidea se komunističnemu tisku ne zdi nič v primeri s to veliko pridobitvijo, zato jo je skušal proglasiti kot čast in diko te konference. Ostali tisk pa je beležil začetek in konec in vmes še kako sejo ali sprejem pri kakem odličnejšem predstavniku francoskih oblasti. Galerija za časnikarje v veliki dvorani francoskega senata je večinoma samevala v svojem žametu, le kak inozemski časnikar je tuintam zašel gori pod okrašeni strop in stegoval svoj vrat čez zid, da bi med mehkimi naslonjači spodaj v dvorani našel kako znano postavo vsaj političnega nasprotnika, če že ne somišljenika. Pa se tudi tem udobnim sedežem ni veliko bolje godilo, od 435 poslancev se je sej udeleževalo le kakih 30 do 40, redko kdaj več; predali iz trdega lesa, ki v polkrogih tečejo ob sedežih in ločijo vrsto od vrste in ki naj bi hranili zapisnike in beležke od ene seje za drugo, so ostali neizrabljeni. Le kipi velikih francoskih državnikov, Turgot, Daguesseau, Lhopital, Colbert, Moolé, Malesherbes in Portalis so vztrajali v svojem polkrogu nad sedežem predsednika. Toda to so kipi, ki nič več ne predlagajo, nič več se ne oglase k besedi. Oni so storili svoje, sedaj negibno stoje, vsak v svoji niši, in zro na sedeže, raz katerih so nekdaj oni vodili Francijo in »zveze« in »unije«.

Bolj obiskani

Bolj obiskani so bili razni banketi, večerje in druge gostije, ki jih je bilo 11 v teh devetih dneh. Francoska gostoljubnost se je ponovno izkazala. Ob takih prilikah so se zbrali večinoma vsi poslanci in še mnogo, mnogo drugih, ki so v kakršnikoli zvezi z njimi. Tako se je ob sprejemu pri županu mesta Pariza zbralo v veliki dvorani mestnega magistrata nad 600 ljudi, poslancev, njihovih žená in družinskih članov itd., da je imela velika mestna godba dobro akustiko in da so zadnji komaj kaj slišali dunajskega župana *Riharda Schmitza*, ki se je v lepem govoru zahvalil za pozdrave in sprejem, da se je ta ali oni še pred koncem oficielnega dela oddrobil od množice in ga je po gladkem parketu počasi zaneslo proti buffetu, kjer je bilo pripravljeno vse, kar za take slovesne prilike Francozi znajo pripraviti. Prav tako ugodno družabno so potekali drugi sprejemi, v zunanjem ministrstvu na Quai d'Orsayu, v narodni skupščini, na svetovni razstavi kar dvakrat; na razstavi so se postavili tudi Romuni, ki so poslancem iz držav Male zveze postregli z grozdjem, ki so ga še isti dan z letalom pripeljali iz Romunije.

V palači kraljev

Višek vseh slovesnosti pa je bila slavnostna seja v Versaillesu pod predsedstvom samega *predsednika republike Lebruna*, ki je po seji sprejel predsednike delegacij iz posameznih držav in se udeležil tudi slavnostne predstave v gledališču Montansier. Ob ogledovanju vrtov in mogočnih vodometov je bilo udeležencev konference in njihove družbe kar dolg sprevod, ko pa je pritisnila še množica od zunaj, je bila pa že prava gneča in se je prosto gibal le predsednik republike Lebrun, ki je v spremstvu versajskega župana in nekaterih članov vlade ogledoval mogočne prizore v velikih parkih z ravne strehe versajskega gradu, množica spodaj ga je pa razigrano pozdravljala. Še večji naval pa je bil zvečer ob razsvetljavi vodometov, spuščanju raket in umetnih ognjih po vsem parku. Sicer je bilo pa to — lepi prizori z neugodno okoliščino neprebojne gneče — poslancem i njihovemu spremstvu prihranjeno, ker jih je pri slavnostni večerji zadržal *zunanji minister Delbos* s svojim govorom. K tej večerji se je zbralo toliko ljudi, da je v kakor kako dirkališče dolgem prostoru, ki je pod kralji služilo za zimsko shranjevanje oranž in drugih južnih rastlin, za vse zmanjkalo prostora in so morali mnogi oditi v druge dvorane in minister Delbos je govoril le tistim večstoterim, ki so našli prostor za mizami v oranžeriji; pa še tu so ga slišali le tisti, ki so se v prijetnem pomenku v vseh jezikih v naglici zbrali okrog njega. Vsi drugi pa so šele drugi dan brali, kako je poslance slavil kot »apostole miru« in se jim zahvaljeval, da so se udeležili te konference, na kateri zastopniki 32 parlamentov tako družno delajo za »svetovni mir«. Vse to so lahko brali, niso pa videli g. ministra in kroga, ki se je — ko so po mizah stale le še skodelice s črno kavo in prazne buteljke šampanjca iz l. 1926 — sklenil okrog njega in vselej navdušeno oživel, kadarkoli je g. minister rabil besedo »mir« ali »svetovni«. Sicer je bila pa vsa konferenca tako polna hvale in priporočanja miru, da je že kar nerodno, kakor vse konference te Zveze okrog l. 1912., ko so izdelovali haaške konvencije, dokler niso slavnostnih govorov in napitnic svetovnemu miru prevpile rezke koračnice, ki so podile moške na fronte in dokler niso zagrmeli streli po vseh mejah. Težko je ohraniti mir v Evropi, ki na vsak način hoče ostati poganska, čeprav je krščena.

Velike države mala — male velika zastopstva

Velike države, ki so vajene takih mednarodnih zborovanj, ker jih sklicujejo, vodijo in zaključujejo po mili volji, so na to konferenco poslale povprečno manj zastopnikov kakor pa majhne države, ki si šele utirajo pot v mednarodno družbo. Tako so Združene države poslale 16 poslancev, Anglija 21, Italija 11, Japonska 14, Poljska 11, ČSR tudi 11, majhna Avstrija pa jih je poslala kar 29, Egipt 32, Ogrska 35, Romunija 25, *Jugoslavija pa 36* (med njimi 4 Slovenci: *dr. Fux, dr. Klar, dr. Koce, I. Mohorič*), iz francoskega parlamenta jih je bilo 47, pač bolj zaradi bližine kot pa iz potrebe. Velike države pač vedo, da pri takih zborovanjih ni najbolj važen govorniški oder ali učeno sestavljena resolucija, ampak dolgi hodniki in stranske dvorane, kjer se na debelih žametastih preprogah ne sliši noben korak in kjer se lahko pletejo niti, ki bodo še kdaj vlekle mednarodni tok v željeno smer.

Jugoslavija

O jugoslovanskem zastopstvu je treba reči, da je bilo zlasti s francoske strani deležno polne pozornosti, zlasti predsednik delegacije g. *Stefan Ćirić* je bil deležen vseh časti in gostoljubja. Mednarodnemu svetu pa je najbolj padlo v oči to, da je vsa ta delegacija povsod, v govorih in razgovorih nastopala enotno, kot država, čeprav je bila sestavljena iz vseh strank. Čudom se je vpraševal, kje je tista Jugoslavija, o kateri je bilo zadnje tedne pisanja, kjer da so si posamezne skupine tako strašno v laseh — tu pa o vsem tem ne duha ne sluha. V razgovorih po hodnikih senata in ob družabnih prilikah se je marsikaj poravnalo, kar je doslej stalo popolnoma narobe. *V poštenem mednarodnem svetu se vzbuja prepričanje, da si je neka krščanstvu v državi ali pa tudi državi kot taki sovražna sila v Jugoslaviji in z Jugoslavijo privoščila »veliko prevaro«,* »eine große Täuschung«, kakor so dejali poslanci nemškega jezika, ali »une grande illusion«, kakor so dejali poslanci francoskega jezika.

Vse seje so potekale v popolnem miru in redu. Predsednik konference, *Mario Roustan*, je dajal besedo, poslanci so jo sprejemali in jo odračunavali z govorniškega odra in se med obveznim ploskom, ki ga že zahteva mednarodna omika ali tudi upanje na skorajšnje vračilo, vračali na svoje sedeže. Izmed jugoslovanskih govornikov je vzbudil politično pozornost poslanec *Jovanović* z zahtevo, da bi morale tudi velike države prevzeti dolžnosti glede narodnih manjšin in dati jamstva, kakor so to storile majhne države — zahteva, ki jo moramo vedno in vedno ponavljati, tudi pred zastopniki, ki nimajo eksekutivne moči, zgolj zato, da ne smukne z mednarodnega pozorišča. *G. Frangeš* je govoril o potrebi dvostranskih pogodb med pokrajinami, ki se gospodarsko izpopolnjujejo. Edini prah je vzdignil *španski poslanec Corominas*, ki je burno dokazoval zakonitost vlade v rdeči Španiji in slavil volitve z dne 16. februarja 1936 in ostro protestiral proti vmešavanju inozemstva v španski spor, vendar pa tako, da je bilo vsakomur jasno, da pod tem »inozemstvom« ne misli sovjetske Rusije. Večina je proti takemu razlaganju zagnala hrup in predsednik konference *M. Roustan* je takoj spoznal, da smo prišli do najbolj kočljive točke, zato je opozoril vse bodoče govornike, naj takih točk, ki bi mogle povzročiti spor, ne načenjajo. In res pozneje ni bilo več govora ne o Španiji ne o kakih drugih »kočljivih točkah«, zato se je pa konferenca tudi razšla, ne da bi jih rešila.

Prireditev je bila torej velika. Če pa poznamo ustroj večine modernih parlamentov, se ne bomo čudili, da je vzbudila tako malo pozornosti. Prvič Medparlamentarna zveza nima nobene moči, poslanci se snidejo, se razvrste v govorih in se nekoliko pomenijo med seboj — to je precej vse; zato je tudi predsednik te zveze Belgijec, *minister Carton de Wiart;* ako bi imela kaj dejanskega vpliva na tok mednarodnih dogodkov, bi bil njen predsednik najbrž — Anglež. Drugič pa so tudi sredstva za dosego poslanske časti po raznih državah tako različna in med poštenimi ljudmi po pravici malo spoštovana, da že ta zavest sama moreče vpliva na ves zbor, ker si marsikdo o marsikom misli, da je prišel do poslanske časti na podoben način kakor on. Poslanci sami pa si prav zaradi tega ne upajo govoriti v imenu »svojega« ljudstva, ampak pove vsak le svoje mnenje, kar pa navadno za vse ostale ni važno. Belgijski senator *Van Fleteren* je sicer lepo in z zanosom govoril, kako dvigniti ugled parlamentov in dostojanstvo ljudskega poslanca, toda on je že v letih in slep in ne vidi obrazov pred seboj. Livriran sluga senata, okrašen s težko srebrno verižico okrog vratu in dolgim, tenkim mečem za pasom, gre ponj in ga pelje na govorniški oder, po govoru pa zopet nazaj do njegovega sedeža, kjer mu pomaga otipati predal in naslonjač. Po govoru je v zavesti, da je storil svoje, odšel v buffet, kjer mu je hčerka vodila roko zdaj do kozarca z vinom, zdaj do kozarca z vodo, nato mu je prižgala še debelo pipo, sebi pa cigareto, in odšla sta v belgijski Bruxelles, kjer *Degrelle* z ostanki svojega *»Rexa«* bije po *predsedniku vlade van Zeelandu.* Aj.

Šahovski turnir v Semmeringu

V soboto, 11. t. m., je bil dan za prekinjene partije. Capablanca se je v partijah s Fineom in Eliskasesom zaman trudil, da bi dosegel zmago in je samo remiziral. Po tretjem kolu je tako ostal v vodstvu Reshewsky z 2 in pol točke pred Flohrom 2, Capablanca, Fine, Keres in Ragozin 1 in pol, Eliskases 1 in Petrov pol. Zvečer je igral Capablanca na Semmeringu simultanko proti 28 nasprotnikom. Za igro bivšega svetovnega prvaka in enega najboljših igralcev simultank je vladalo veliko zanimanje. Capablanka je v slabih štirih urah končal s svojimi nasprotniki z lepim uspehom. Dobil je 23 partij in samo 5 remiziral, izgubil pa nobene. Remizirali sta dve šahistinji, 13 leten srednješolec, prvak Semmeringa in holandski šahovski mojster dr. Spanjard. V četrtem kolu, ki je bilo odigrano v nedeljo, je bilo največje zanimanje za partijo Reshewsky-Capablanca. Partija med najresnejšima konkurentoma za prvo mesto je ostala po mirni igri že v 20. potezi remis. Fine je kot črni v damskem gambitu v 31. potezi matiral ruskega mojstra Ragozina, ki to pot ni igral dobro. Flohr je s fino igro kot črni v Grünfeldovi obrambi prišel proti Eliskasesu v prednost in zmagal v 57. potezi. Partija med Petrovim in Keresom ni bila končana. Turnir je s tem na Semmeringu končan in se bo v torek nadaljeval v Badenu pri Dunaju, kjer bo odigran do konca. Po četrtem kolu vodita Flohr in Reshewsky s 3 točkami pred Fineom 2 in pol, Capablancom 2, Keresom 1 in pol (1), Ragozinim 1 in pol, Eliskasesom 1 in Petrovim pol (1).

Dunaj, 13. sept. AA. (DNB). Prvi del velikega šahovskega turnirja, na katerem sodeluje osem najslavnejših svetovnih šahistov, je končan. Turnir bodo nadaljevali v Badenu pri Dunaju. Stanje turnirja je sedaj naslednje:

Flohr (Češkoslovaška) in Reshewsky (USA) po tri točke;

Fine (USA) in Keres (Estonska) po dve in pol točke;

Capablanca (Kuba) dve točki;

Eliskases (Avstrija) ena točka;

Petrov (Letonska) pol točke.

Tekma harmonikarjev na velesejmu

Ljubljana, 13. sept.

Tradicionalna tekma harmonikarjev na jesenskem velesejmu je pričela preteklo nedeljo ob 9, zaključena pa je bila šele v mraku. Priglašenih je bilo 80 tekmovalcev vseh kategorij. Stroga komisija je prisodila naslednjim tekmovalcem I. mesta in nagrado:

V diatonični lažji: 1. nagrado Železnik Jakob (zapestna ura); **diatonična težja:** Semen Slavko (kitara); **kromatična lažja:** Menart Rado (zapestna ura); **Mladinska:** I. nagrada: Tausel Ivica (kitara), II. nagrada: Štefančič Dragica (zapestna ura). **Že nagrajeni v diatonični:** I. nagrada: Kosec Pavel (zapestna ura). **Že nagrajeni v kromatični:** I. nagrada: Pillich Rudolf (aktovka). **Ansambli:** I. nagrada: Vladko in Srečko Golob (cigarete). **Prvak v kromatični:** Pillich Rudolf (prehodni pokal; že drugič). Ker se je javil za prvenstvo v diatonični harmoniki samo en tekmovalec, ki je zaostajal za igralci nižjih skupin, ni prišel kot prvak v poštev in darilo — srebrni pokal — ni bilo izročeno.

Osebne vesti

Belgrad, 13. sept. m. Danes dopoldne sta se vrnila iz Velike Kikinde v Belgrad predsednik kr. vlade dr. Stojadinović in socialni minister Dragiša Cvetković.

Belgrad, 13. sept. m. Imenovan je za kontrolorja VII. skup. na postaji Pragersko Ivan Polanec, doslej na postaji Hoče, za kontrolorja VII. skup. gradbenega oddelka železniškega ravnateljstva v Ljubljani Stanislav Potočnik, doslej pri sekciji za vzdrževanje proge v Celju.

Belgrad, 13 sept. m. V Plevlju je umrl Aleksa Rozič, brat pokojnega patriarha Varnave. Umrl je za jetiko.

Vojaški manevri ob Kolpi

Poveljniki čet — Organizacija manevrov — Zanimanje doma in v tujini

Armadni general Milovanović,
ki bo vodil vse manevre.

Za te manevre, ki bodo tako veliki, da Jugoslavija tako velikih še ni doživela, je seveda po vsej državi največje zanimanje. Dve celi in popolni armadi se bosta spopadli na ozemlju ob Kolpi. To

Armadni general Bogoljub Ilič,
poveljnik južne armade.

se pravi, da ne bodo sodelovali v teh manevrih le vojaki, ki služijo svoj aktivni rok, marveč bodo sodelovali tudi rezervisti, bodisi častniki bodisi moštvo. V glavnem bosta v teh vojaških manevrih sodelovali dve armadni oblasti, in sicer čete 2. in 4. armadne oblasti.

Vse te čete bodo razdeljene v severno in južno armado, kateri dve bosta nastopali druga zoper drugo. Vsaka teh armad bo popolnoma opremljena z vsem trenom in z vso potrebno etapno organizacijo. Na obeh straneh bodo poleg pehote, ki ostane seveda glavna sila vsake nastopajoče armade, nastopali in sodelovali oddelki konjenice, motorizirane čete, letalci in druge specialne enote. V hribovitih in krških delih ozemlja bodo nastopale tudi planinske čete.

Severno armado bodo v glavnem sestavljale čete 4. armade. Te čete pa bodo ojačene še s konjenico in močnimi planinskimi oddelki kakor tudi s specialnimi četami ter drugimi specialnimi napravami.

V sestav južne armade bodo v glavnem prišle čete 2. armade, ojačene seveda z naglimi motoriziranimi četami, s planinci in drugimi specialnimi enotami ter napravami.

Severni armadi bo poveljeval poveljnik 4. armadne oblasti armadni general g. **Jurišič** Pantelija, njegov načelnik štaba pa je brigadni general g. **Stajić** Mihajlo. Južni armadi pa bo poveljeval komandant 2. armadne oblasti armadni general g. **Ilić** Bogoljub, njegov načelnik štaba pa je brigadni general g. **Stefanović** Ljubomir.

Posameznim divizijam bodo poveljevali poveljniki oblastnih divizij, ki so sedaj na položajih divizijskih poveljnikov. Tako bo savski diviziji poveljeval poveljnik savske divizijske oblasti divizijski general g. **Kostić** Vladimir, dravski divizijski general g. **Tonić** Lazar, vrbaski pa generalštabni brigadni general g. **Alimpić** Milivoj.

Velikansko zanimanje za kolpske manevre vlada med prebivalstvom krajev, okoli katerih se bodo manevri vršili. Vse ljudstvo napeto pričakuje dohoda vojaških čet. Vse se povsod navdušeno pripravlja za sprejem vojaštva, ko bo korakalo skozi vasi, trge in mesta. Iz tega je jasno videti, kako ljudstvo ljubi svojo vojsko. Zaradi tega ljudje tudi žele izrabiti to priliko ter podati očividne dokaze svojih simpatij do jugoslovanske vojske.

Toda ti manevri niso vzbudili le zanimanja doma, marveč tudi v inozemstvu. Zato se bodo manevrov jugoslovanske armade udeležili tudi vsi inozemski vojaški odposlanci, ki so akreditirani v naši državi. Povabljeni so tudi predstavniki armad tistih držav, ki so doslej zastopnike naše armade vabile na svoje manevre. Odgovori na ta povabila že prihajajo. Že sedaj moremo na naših manevrih pričakovati več posebnih vojaških misij iz tujih držav. Te misije bodo vodili možje, ki imajo v svojih državah najboljše vojaško ime. Udeleženci inozemskih vojaških misij bodo gostje naše vojske.

Zadnje priprave za manevre se bližajo koncu. Letošnji vojaški manevri bodo za našo armado silno zanimivi in pa tudi močno poučni. Vse vrste orožja bodo morale v teh manevrih pokazati, kako so vojaki te ali one stroke izvežbani in pripravljeni. Nova bojna sredstva in nove bojne metode, katere se bodo izvajale, naj pokažejo, da naša armada v ničemer ne zaostaja za sodobnimi in modernimi armadami velikih držav. Na manevrih se bodo pokazale naše urne motorizirane enote, specialne čete s specialno opremo, vse vrste letalstva, kolesarske enote itd. — vse pa v skupnem sodelovanju z drugimi strokami vojske.

Armadni general Pantelija Jurišič,
poveljnik severne armade.

Osemnajsti sin!

Šmartno ob Paki, 12. septembra.

Moramo vam sporočiti nekaj nenavadnega za današnje čase. Pred nekaj dnevi je namreč bil tukajšnji zakonski dvojici krščen 18. otrok, reci osemnajsti! Živi jih 16, dva sta umrla. Oče je star 57 let, mati pa 48. Morda bi kdo mislil, da je mati izčrpana. Pa bi se zelo motil, čvrsta in krepka je, mladostne zunanjosti.

Osemnajsti otrok je zdrav in krepak dečko. Zanimivo je, da ta zakonski par ne živi na kakšnem večjem posestvu, ampak v majhni hišici s par orali zemlje in eno kravico. Oče ima k sreči službo kot tovarniški delavec v Šoštanju.

Če bi se tak slučaj bogatega otroškega blagoslova zgodil v Italiji ali Franciji, kaj bi vse časopisje pisalo in koliko podpor bi prihajalo.

En smehljaj - in ves čar je izginil

Nikoli ne bosti slišali za svojim hrbtom takih besed, če boste imeli doma Chlorodont. Chlorodont je zobna pasta, kakor si jo človek želi; čisti temeljito, ne da bi škodovala zobni sklenini; zoprna zobna prevlaka izgine že po kratki uporabi in njen prijetno osvežujoči okus cenijo vsi, ki uporabljajo Chlorodont. Peneči ali ne peneči se Chlorodont, obe kvaliteti sta enako dobri. Domači proizvod.

Chlorodont

Tragična smrtna nesreča

Maribor, 13. septembra.

V bližini Sv. Jederti na cesti med Slovenjgradcem in Dravogradom se je pripetil žalosten slučaj, pri katerem je izgubil življenje znani trgovec z lesom od Sv. Lovrenca na Pohorju gosp. Miloš Škačej. Vozil se je na motornem kolesu proti Slovenjgradcu ter skušal na nekem ovinku prehiteti voznika. Pri tem pa je na ozki cesti zavozil v kup gramoza. Ker je vozil z veliko brzino, ga je vrglo s kolesom vred na velik kup gramoza, kjer je obležal nezavesten. Razbil si je lobanjo in dobil hude notranje poškodbe. Voznik ga je nato pripeljal v bolnišnico v Slovenjgradcu, a je kljub takojšnji zdravniški pomoči podlegel poškodbam. — Pokojni zapušča ženo in dva mala otroka.

Vremenska poročila

Evropa: Depresija z oblačnim in deževnim vremenom vlada skoraj po vsej evropski celini.

Jugoslavija: Oblačno po vsej kraljevini. Dežuje v drinski, primorski, moravski in vardarski banovini. V zadnjih 24 urah je deževalo po vsej državi. Temperatura se je znižala v vzhodnih delih, na zapadu je ostala neizpremenjena. Najnižja je zabeležena v Brodu 6, najvišja v Mostarju 30.

Napoved za danes: Spremenljivo vreme. Pretežno oblačno. Nalivi z dežjem. Temperatura se bo še znižala.

Jugoslovanski železniški uradniki v Belgiji in Franciji

Svojevrstna slovesnost kraljevega rojstnega dne v Bruslju

Pariz, 8. septembra.

Iz Düsseldorfa je izletniška skupina jugoslovanskih železniških uradnikov nadaljevala svoje potovanje v Belgijo. V prestolnico Belgije, Bruselj, je prispela s posebnim vlakom pretekli ponedeljek opoldne. Na severnem kolodvoru je izletnike pričakovalo osebje poslaništva in velika množica belgijskih železničarjev in drugega občinstva. Ob prihodu vlaka na postajo so bili izletniki prisrčno pozdravljeni. Po kosilu so se izletniki odpeljali v okolico Bruslja k spomeniku Waterloo, ki spominja na bitko, v kateri je Napoleon doživel velik poraz. Na povratku so si izletniki ogledali znamenitosti Bruslja. Ker je bil ta dan jugoslovanski državni praznik, rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II., so izletniki zvečer v Bruslju priredili skromno, a prisrčno proslavo praznika, ki je bila svojevrstna. Vršila se je namreč v spalnih vagonih, ki so jih izletnikom dali na razpolago Belgijci za prenočevanje. Posebnost teh vagonov je, da so opremljeni z zvočniki, v enem vagonu pa je nameščena ojačevalna naprava. Tako je bil ves vlak, 6 vagonov, ena sama slavnostna dvorana. Proslava se je pričela v navzočnosti belgijskih železničarjev in zastopnikov jugoslovanskega poslaništva z državno himno, katero je na plošči izvajala godba belgijske kraljeve garde, izletniki pa so jo navdušeno peli. Prvi govor je imel zastopnik generalne direkcije belgijskih državnih železnic, nato pa je k prazniku spregovoril g. inšpektor Jenko v slovenskem, g. dr. Dekleva pa v francoskem jeziku. Izletniški pevski zbor je nato pred mikrofonom zapel nekaj naših narodnih pesmi, pa tudi Belgijci so pokazali svojo pesem. Proslavo je zaključil vodja izleta g. Parma Bruno, ki se je med drugim tudi Belgijcem zahvalil za prisrčni sprejem in za vso naklonjenost, katero so izkazali izletnikom.

Naslednji dan so izletniki obiskali pristaniško mesto Antwerpen, za katero Belgijci pravijo, da je največja luka v Evropi. Ponoči pa so se odpeljali proti svojemu cilju — Parizu. Bivanje jugoslovanskih železniških uradnikov v Belgiji je bilo nadvse prijetno in poučno.

Pariz, 10. septembra.

Skupina železniških uradnikov, ki je na svojem krožnem potovanju obiskala tudi Pariz, se je danes poklonila spominu pokojnih kraljev Petra I. in Aleksandra I. Ob 11 dopoldne se je zbrala pri spomeniku znatna množica ljudi, katero so tvorili jugoslovanski železniški uradniki, zastopniki jugoslovanskega poslaništva v Parizu in močna deputacija francoskih železniških uradnikov. Tako jugoslovanski kot francoski železniški uradniki so pri spomeniku položili vsak svoj venec, z obeh strani pa se je v priložnostnih govorih povdarjala velika važnost francosko-jugoslovanskega prijateljstva. — Slavnosti so prisostvovali tudi zastopniki francoskih oblasti.

Po velesejmu pospravljajo

Velik uspeh časnikarske razstave

Ljubljana, 13. septembra.

V nedeljo je bil zadnji dan velesejma in obenem dan, ko smo lahko pregledali bilanco uspehov našega jesenskega velikega sejma. K lepemu uspehu je brez dvoma mnogo pripomogla časnikarska razstava. Tu je bil lepo in pregledno podan račun o delu naših časnikarjev od prvih početkov pa do danes, občinstvo pa je imelo priliko na tej razstavi videti skrito, vendar pa veliko in za narodno prosveto pomembno delo našega časnikarja — desetega brata, ki je dolgo veljal po krivici za omalovaževanja vreden stan.

Danes velesejma ni več.

Velesejmski prostor je precej drugačen kakor v nedeljo. Na velesejmu so na veliko pospravljali. Po paviljonih so zamotavali v slamo stroje, razstavljeni kipi so romali spet na stara mesta. S sten so pobrali slike in jih skrbno spet zavili v papir. Nekateri paviljoni so bili že skoraj čisto prazni, samo delavci so še nakladali razstavljene predmete na vozove, ponekod pa si ob tem slovesnem zaključku opazil še danes napise: Razstavljeno blago še ni dospelo.

Tudi veselični prostor je bil ves poln voz, podirali so vrtiljake in tudi tobogan, po katerem so se vneti plezalci radi smukali, so polagoma zložili v voz. Znameniti piskač ob drevoredu si je kot zadnji uredil prtljago, da jo mahne morda na zagrebški velesejem, in tam, kjer so hrumeli veseli Tirolci, je bil danek čudovit pokoj. Variete, kače, stare 200 let, stara nagubana čarovnica in tisti trobentač ob orientalskem teatru z živo deklico — ribo — vsi so že odšli neznanokam, da je bilo vse začuda prazno. Tako so pospravili današnji dan na velesejmu vse, kar je bilo lepega videti: pohištvo, stroje, tiskarno so naložili na avtomobil, samo tam v Klubu akvaristov je pomalem žuborel mal vodomet, ribice so se komaj zavedale, da jih ne bo prišel več nihče obiskat in tam, kjer je bila »živalca« razstavljena, tam so zajčki še prav tako brezbrižno otepali zeljnate liste.

In kaj naj še ob zaključku razodenemo: velesejem je dobro uspel, da sta se prav gotovo pobotala tudi tisti krotilec opic v kletki in prekupčevalec s krvjo, pri katerem si lahko za dinar pihnil v cev in videl, da si morda atlet in ti v srcu gori najbolj vroča ljubezen. Bilo je res nekoliko prask, toda vse se potrpi in upamo, da tokrat ni bilo preveč strtih src, ali preveč izpraznjenih denarnic.

— Redno vpisovanje v državno priznani Enoletni trgovski tečaj pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2, se vrši 10., 11., 12., 13. in 14 septembra dnevno od 9 do 12 in od 15 do 18. Redni pouk se prične 15. septembra ob 8. — Ravnateljstvo.

Belgrajski velesejem

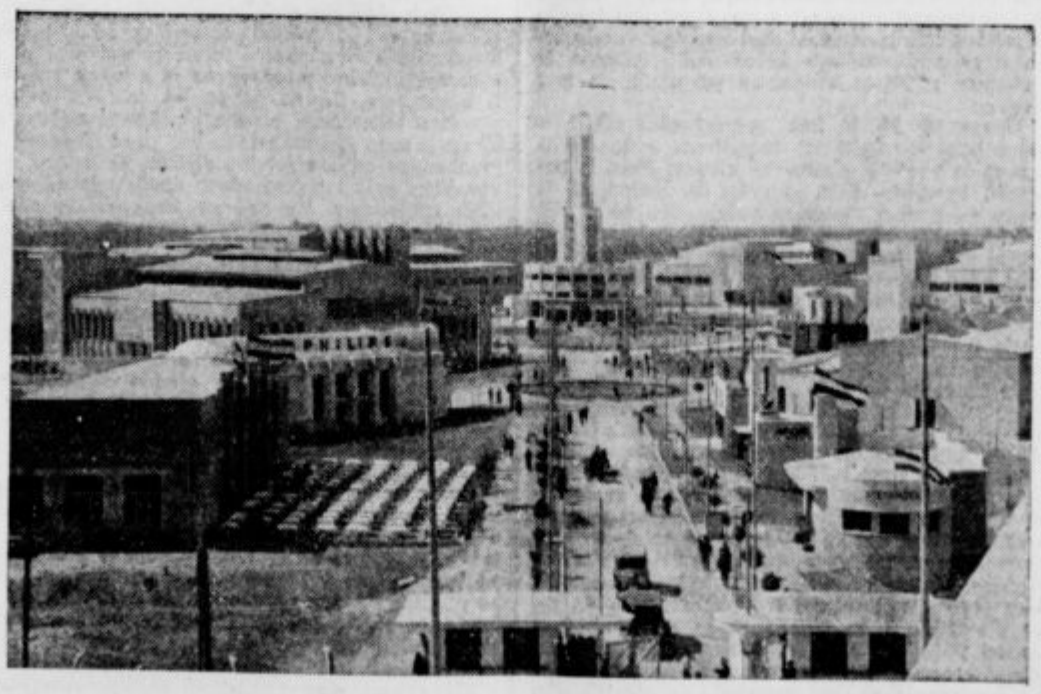

Belgrajski sejem je bil odprl v soboto, o čemer smo že poročali. Iz govora predsednika Družbe za sejem g. Milana Stojanovića, predsednika Obrtne zbornice in Obrtne banke, je razvidno, da obsega zemljišče sejma 36 ha, od česar je doslej porabljenih 12 ha. Zemljišče je dala na razpolago belgrajska občina. Za zgradbo 5 paviljonov z osrednjim stolpom, nasipanje terena, kanalizacijo, vodovod, elektriko in za ureditev parka je bilo potrošenih okoli 12 milijonov dinarjev. Lastna sredstva sejma so znašala 3 milij. din; od tega podpora ministrstva trgovine in industrije 120.000 din. Ustanova Nikole Spašiča 500.000 din, Narodna banka 500.000, Belgrajska zadruga 100.000 din itd. Nadalje je dala 9 milij. din. posojila Občinska hranilnica in zastavljalnica občine mesta Belgrada.

Oglas je reg. pod S. Br. 181 od 1. III. 1937

Drobne novice

Koledar

Torek, 13. septembra: Frančišek K., spozn.; Notburga, devica.

Novi grobovi

† **V Stožicah pri Ljubljani** je umrl v soboto ob ½10 zvečer Ivan Cibej, zvaničnik drž. žel. v pokoju, star 50 let. Dolgo se je upiral zavratni bolezni in vesel se je vrnil iz Golnika domov v upanju, da v domači okolici kmalu okreva. Toda s prvimi oznanjevalci bližajoče se jeseni je prišla tudi smrt in mrtvaški zvon mu je nenadoma zapel... Rajni je bil mož-poštenjak, miroljuben in ustrežljiv tovariš in sosed in zato povsod priljubljen. Zapušča ženo in pet otrok. Pokopali so ga v ponedeljek, dne 13. septembra pri Sv. Juriju v Stožicah. — Naj v miru počiva! Žalujočim naše sožalje!

† **V Novem mestu** je po dolgi bolezni izdihnil svojo dušo tamkajšnji urar in optik g. Fabjan Dore, star šele 30 let. Pokopali ga bodo danes, v torek, ob 4. popoldne iz hiše žalosti, Dilančeva ulica 4. Naj počiva v miru! Žalujočim sorodnikom in svojcem naše sožalje!

† **Ga. Nikolaja Kramer roj. Urbančič**, vdova šolskega upravitelja, je umrla v Ljubljani. Njeno truplo so prepeljali domov v Škofjo Loko, kjer bo danes ob petih popoldne pogreb s Spodnjega trga št. 6. Naj počiva v Gospodu! Svojcem naše sožalje!

Osebne vesti

= **Upokojeni** so orožniški polkovnik Vekoslav Pravdi, strokovni podpolkovnik Jurij Pregel, peh. stotnik I. razr. Oskar Zuber, nižji voj. uradnik I. razr. ekon. stroke Božo Podkonjak, Juro Gašparič in Fran Rupnik, kapetan Anton Gatin in peh. polkovnik Abram Berah.

= **Razrešeni** so službe rezervnega častnika zrakoplovni podporočnik Pavle Brener, peh. stotnik I. razr. Ante Belas, peh. podporočnik Ivan Benič in sodni podporočnik Ivan Smolič.

= **Odlikovani** so z redom sv. Save tretjega razr. peh. polkovnik Abram Berah in orožniški polkovnik Vekoslav Pravdič; z redom sv. Save četrtega razr. strokovni podpolkovnik mornarice Jurij Pregelj in z redom sv. Save petega razr. nižji voj. uradnik I. razr. ekonomske stroke Božo Podkonjak.

— **Poroka.** Dne 12. septembra sta se v Sori pri Medvodah poročila Ivan Šmelcer in Dorotea Bečanova. Čestitamo!

— Pri lenivosti črevesa, kataru v črevih, obolenju skrajnega črevesa odstranjuje naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaprtje spodnjih organov dobro in naglo. Mnogoletne izkušnje uče, da redna poraba »Franz-Josefove« vode izborno urejuje funkcije črev.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15.685, 26. V. 33.

— **Prosvetni tabor na Igu** v nedeljo, 19. septembra. Dopoldne bo v župni cerkvi ob 10 blagoslovitev nove zastave, govor in sv. maša. (Govoril bo dr. Jan. Kraljič.) Po maši tabor; govoril bo minister dr. M. Krek. Popoldne telovadni nastop in prosta zabava. Godba z Rakovnika. Zastava — po načrtu g. arh. Gajška izvršile šolske sestre in brata Žmuc — bo ta teden nekaj dni v izložbi Jugoslovanske knjigarne.

— **Prihodnje leto bo v Ljubljani mednarodni kongres katoliških esperantistov.** Tisoči delegatov iz vseh delov sveta nas bodo posetili. Pokažimo jim, da ne zaostajamo za drugimi narodi in učimo se mednarodnega jezika esperanto. Novo praktično učno knjigo, pripravno za šole in samouke, je založil in razpošilja Klub esperantistov v Ljubljani. Cena 16 dinarjev.

— **Sestanki poštnih uradnikov.** V soboto, dne 11. septembra, so se sestali poštni uradniki iz Ljubljane. Razpravljali so o zvišanju prejemkov, ki ga je pričakovati v kratkem. Pojavila se je bojazen, da nova uredba ne bo upoštevala v zadostni meri položaja poročenih državnih uslužbencev, ki so bili pri redukciji v letu 1935 najbolj prizadeti. Poslana je bila brzojavka g. predsedniku vlade, v kateri ga poštni uradniki prosijo, da pri reviziji uredbe upošteva predvsem družine, ki so celica države. Zato je treba vrniti poleg osebne doklade brezpogojno tudi dodatek za žene, povišati dodatek za otroke in priznati polne doklade poročenim uslužbencem. — Istočasno kot v Ljubljani, so se zbrali poštni uradniki tudi v Celju in Mariboru, da v zadnjem hipu prosijo kraljevsko vlado, da reši vprašanje povečanja plač na socialno pravičen način.

— **Razpisana služba cestarja.** Banska uprava razpisuje v območju okr. cestnega odbora celjskega službeno mesto banovinskega cestarja na banovinski cesti I. reda št. 16 Zg. Dolič—Vitanje—Vojnik v odseku od km 15.132 do km 21.132. Prosilci za to mesto morajo izpolnjevati pogoje iz čl. 2 uredbe o službenih razmerjih drž. cestarjev in njih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let. Lastnoročno pisane in s kolkom za 5 din kolkovane prošnje, opremljene s pravilnimi in zadostno kolkovanimi prilogami in eventuelna dokazila o strokovni usposobljenosti je vložiti najkasneje do 15. oktobra 1937 pri okrajnem cestnem odboru v Celju.

— **Sv. Vid pri Grobelnem.** Ker je na dan 20. t. m. sejem v Št. Jurju ob juž. žel., se sejem, ki bi se moral tudi pri nas vršiti isti dan, preloži na torek, 21. t. m. Kupci in prodajalci so vabljeni v obilnem številu, da bo kupčija bolj živahna.

— **Dar društvu »Dom slepih« v Ljubljani.** Abiturientke iz leta 1897 na drž. ženskem učiteljišču v Ljubljani so darovale društvu »Dom slepih« v Ljubljani 100 dinarjev kot presežek od prispevkov za slavje 40 letnice svoje mature. — Darovateljice, ki se jim prisrčno zahvaljujemo, naj bi našle obilo posnemalcev! — Odbor.

— **Prepovedan tisk.** Službene novine št. 204 objavljajo, da je državno pravdništvo v Zagrebu prepovedalo prodajati in razširjati štev. 2 lista »Hrvat« in štev. 1 mesečnika »Današnjica«.

— **Izpremembo rodovinskega imena** je dovolila kraljevska banska uprava dravske banovine Ludviku Smrekar, rojenemu v Ljubljani in pristojnemu v občino Dobrunje, ljubljanski okraj, v »Kovačič«.

— **Zbirka v korist žrtvam vojne.** Na dan slave združenja rezervnih oficirjev dne 15. septembra se bodo po vsej državi zbirali prispevki v korist žrtvam vojne. Prosimo cenjeno občinstvo, da kupuje cvetlice in odkupne znake, ki jih bodo v ta namen prodajale članice ljubljanskih ženskih društev, ki so velikodušno prevzele to humano nalogo. Združenje rezervnih oficirjev — pododbor Ljubljana.

— **Dr. Pregelj Ivan, Osnovne črtice iz književne teorije.** 112 strani, vezana knjiga 24 din, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — Knjižica, katero so vsi izobraženci in učeča se mladina željno pričakovali, je sedaj izšla. Saj do sedaj Slovenci še nismo imeli zares priročne in enotne knjige o tem vprašanju, ki se zlasti v šoli pri pouku slovenščine neobhodno potrebuje. Saj pride vsak od časa do časa v položaj, da želi v teh vprašanjih pojasnila. Posebno pa bo z izdajo »osnovnih črtic« ustreženo našim profesorjem in dijakom, ki bodo dobili iz drobne knjižice vsa pojasnila iz književne teorije, katero so dosedaj morali iskati po raznih knjigah. Pojmi so jasno razloženi in podani v kleni predelavi. Knjiga obravnava najprej epsko pesništvo, nato liriko, dramatiko, prozo. Zanimiva in za vsakogar praktično porabna pa so na koncu knjige: Osnovna pregledna vprašanja in odgovori iz epike, lirike, dramatike in proze. V drobnejšem tisku pa so podani potrebni orisi in pregledi vsake književne vrste po posameznih književnostih s posebnim ozirom na slovensko, hrvatsko in srbsko. Delo zato toplo priporočamo.

— **Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.**

— **Redno vpisovanje v drž. kon. trgovsko učilišče Christofov učni zavod v Ljubljani, Domobranska cesta št. 15,** se vrši do 16. t. m. dopoldne in popoldne. Enoletni trgovski tečaj zavoda je potrjen od ministrstva trgovine in industrije. Usposoblja svoje absolvente za vsakovrstno pisarniško službo. Prav tako služijo od ministrstva odobrena izpričevala kot dokaz dovršene vajeniške dobe in eno leto in pol pomočniške prakse. Na zavodu, ki je organiziran kot enoletna trgovska šola, poučujejo profesorji trgovskih in ostalih srednjih šol. Vsa pojasnila daje ravnateljstvo ustno in pismeno. Ker je otvorjena še ena nova učilnica, se sprejme še večje število dijakinj in dijakov. Letos se otvori edinstvena strojepisnica s 25 pisalnimi stroji.

— **Klub damskih frizerjev (frizerk)** v Ljubljani obvešča vse svoje člane in članice, da se vrši naš prvi redni članski sestanek v sredo, 15. t. m. ob 20. Obsežen program. Prosimo sigurne udeležbe. Nove člane sprejemamo.

— **»Putnik« priredi naslednje izlete z vlakom:** Od 25. do 26. sept. v Trst za ceno od 115 din, od 9. do 14. oktobra v Rim za ceno od 950 din, v Napoli za ceno od 1000 din, od 14. do 18. oktobra na razstavo v Milano za ceno od 850 din. V ceni pri izletih za Rim, Napoli in Milano je vključeno prenočišče, prehrana, vožnja, potni list in prevoz v hotele. Vse ostale informacije v biljetarnicah Putnika in v izletni pisarni Okorn v hotelu Slon.

— **»Putnik« priredi 19. t. m. izlet z vlakom in avtobusom v Poljane nad Škofjo Loko k odkritju spominskega stebra pisatelju dr. Ivanu Tavčarju.** Cena vožnji 28 din. — Prijave in informacije pri biljetarnicah »Putnika«.

Ljubljana

l **Umetnostno zgodovinsko društvo v Ljubljani** priredi v četrtek, 16. sept., ob 2. popoldne izlet v Crngrob (postaje: Godešič, Suha, Sv. Duh). Odhod s Kongresnega trga. Priglasiti se je v trgovini Podkrajšek na Jurčičevem trgu do četrtka ob 10. Tudi nečlani vabljeni. Avtobus 22 din.

l **Ljubljanica naglo pada.** Zaradi petkovih nalivov je Ljubljanica izredno naglo naraščala. V soboto zjutraj je dosegla najvišje stanje 2.50 nad normalo pri Špici. V Trnovem je z obrežja odtrgala 5 športnih čolnov, last posameznih zasebnikov ter jih je vlekla tja proti Fužinam, kjer so se ob velikem jezu fužinske hidrocentrale popolnoma razbili. Zaradi lepega vremena je sedaj začela Ljubljanica naglo padati. Do včeraj popoldne je že padla za 30 cm. V dveh dneh je padlo vsega 161.5 m/m dežja.

l **Združenje rezervnih oficirjev** praznuje svojo slavo vsako leto na dan 15. septembra ob obletnici prebitja solunske fronte. Vabimo člane in vse rezervne oficirje na sestanek, ki bo v proslavo tega zgodovinskega dogodka v sredo, 15. septembra ob 20 v društvenem lokalu na Kongresnem trgu 1/II. — Uprava ljubljanskega pododbora.

l **Gojenci za državni konservatorij v Ljubljani** in šolo Glasbene Matice se še vedno sprejemajo v običajnih uradnih urah, in sicer od 9. do 12. in od 15. do 18. dnevno.

l **Praktični pouk o izreki in govoru slovenskega književnega jezika** na Glasbeni Matici ljubljanski se bo začel po 15. septembru. Do tega dne se sprejemajo še priglasi.

l **Preselitev skladišča za zarubljene predmete.** Mestno poglavarstvo sporoča, da se je skladišče za zarubljene predmete preselilo iz poslopja mestnega pogrebnega zavoda na Ambroževem trgu v cukrarno na Poljanskem nasipu št. 40, na kar se interesenti opozarjajo.

l **Razširjenje karlovškega mostu.** Že pred deževjem so popolnoma posušili strugo Gruberjevega prekopa, da so jo mogli delavci na mnogih krajih urediti in očistiti. Pri karlovškem mostu pa so na obeh straneh postavili iz tramov leseni oder, širok pol m. Karlovški most nameravajo toliko razširiti, da bo napravljen na obeh straneh nov viseč betonski hodnik. Železno ograjo bodo pa prestavili. Ker je tudi v prekopu voda silno naraščala, se je leseni oder zaradi vodnega pritiska podrl in je voda odnesla tramovje proti Fužinam.

l **Spremembe posesti.** Tovarnar v Celju Josip Kirbiš je prodal Polonci Mavričevi, soprogi ban. rač. inšpektorja in Josipu Mavriču, ban. rač. inšpektorju parc. št. 47/3 in 47/4 k. o. Kapucinsko predmestje, obstoječe iz pritlične hiše in večjega stavbišča za 164.700 din odnosno za 75.300 din. — Gorjanc Alojzij, zasebnik Einspielerjeva ulica 21, je prodal gdč. Justi in Anki Zevnikovi, Tyrševa št. 41, parc. št. 457/9 k. o. Petersko predmestje I. del za 43.542 din. — Posestnik v Starem apnu je kupil od Mare Jarec, učiteljice v pok. posestvo vl. št. 121 in 159 k. o. Velike Lipljenje za 130.700 din. — Minka Safošnikova, Poljanska cesta je prodala zasebnici Jeli Minarevi Sv. Petra cesta 24, parc. št. 448/11 k. o. Petersko predmestje za 90.000 din.

— **Z zlomljeno hrbtenico** so prepeljali z Jesenic v Ljubljano Jamška Leopolda, delavca pri stavbnem podjetju »Slograd,« doma iz Hrušice pri Jesenicah. Jamšek je padel z visokega odra. Njegove poškodbe so nevarne. — Iz Begunj pri Lescah so prepeljali v ljubljansko bolnišnico cestarjevega sina Janeza Posavca, ki si je pri padcu s skednja zlomil levo nogo v stegnu.

l **Ne nasedajte prodajalcu »zlatnine«!** V Ljubljano se je spet pritepel znani Kovaček Štefan, ki poskuša svojo srečo z medeninastimi pratani, ki jih res za smešno nizko ceno prodaja za zlate. Kljub temu, da so danes ljudje že precej nedostopni za take goljufije, se vendar še najdejo nekateri, ki nasedejo. Policija opozarja zaradi tega občinstvo, naj zgoraj omenjenega izroči policiji, ako bi prišlo z njim v stik.

l **Nočno službo imajo lekarne:** mr. Sušnik, Marijin trg 5, mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 4, in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

Poizvedovanja

Od Višnjegore proti Novemu mestu se je izgubil pokrov avtomobilskega kovčega. Proti nagradi naj ga najditelj odda Avtoklubu Ljubljana, Kongresni trg 1.

Maribor

m **Smrt kosi.** V bolnišnici je umrla 71 letna soproga vpokojenega davčnega uradnika gospa Franica Kramer. — V Nekrepovi ulici je ugrabila smrt 25 letno soprogo tkalskega mojstra gospo Kristino Kalunder. Svetila pokojnicama večna luč!

m **Zborovanje Maistrovih borcev.** V nedeljo je bil v dvorani Narodnega doma občni zbor Zveze Maistrovih borcev, katerega je vodil predsednik prof. dr. Dolar. Zborovanje je bilo zelo lepo obiskano ter so se ga udeležili tudi številni izven mariborski delegati. Hrvatske borce, ki so se udeležili osvobodilnih bojev na severni meji, sta zastopala podpolkovnika v p. Sertič in Krumenak. Poleg predsednika dr. Dolarja je podal poročilo tudi tajnik in blagajnik Petrovič Tomo. Zveza šteje 768 članov, društveno premoženje pa 7438 din. Prihodnje leto bo proslavila Zveza 20 letnico osvoboditve Maribora. Proslava je zamišljeno kot velika nacionalna manifestacija vse severne Slovenije ter se bo vršila v začetku septembra 1938 v Mariboru. Priprave za proslavo bo vodil prireditveni odbor, ki je bil na občnem zboru posebej izvoljen. Vršile so se tudi volitve upravnega odbora zveze, v katerem pa ni bilo nobenih sprememb.

m **Priv. agrarna banka, podružnica v Ljubljani** je priredila v Mariboru sestanek za funkcionarje posojilnic iz mariborskega okoliša. Sestanek se je vršil v nedeljo dopoldne v dvorani Zadružne gospodarske banke. Sestanek je bil poslovnega značaja, sklican z namenom, da se posojilnice podučijo o predajanju dolžnikov agrarni banki.

m **Tlakovanje Tattenbachove ulice** se bo začelo prihodnji teden. Vse predpriprave za tlakovanje bodo v teku tega tedna, če bo vreme dopuščalo, končane. Ureditev te ceste je predstavljala precej težak problem, ki pa je zadovoljivo rešen. Strmina od Glavnega trga proti Narodnemu domu je sedaj skoraj odpravljena. Na zelo posrečen način je rešeno vprašanje gostilniškega vrta pri restavraciji Senica, ki predstavlja sedaj lep okras ulice.

m **Zopet požar v Razvanju.** V noči od nedelje na ponedeljek so imeli v Razvanju zopet požar. Okoli pol 12 je začelo goreti gospodarsko poslopje posestnice Josipine Hajdina ter je zgorelo do tal. Škoda znaša 25.000 din. Na pomoč so prihitele požarne brambe iz Razvanja, Maribora, Bohove in Pobrežja, ki so z energično akcijo preprečile širjenje požara na sosedne objekte. V Razvanju imajo zadnje čase vsak teden po enega ali več požarov, pa je jasno, da jih povzroča zlobna roka. Tezenski orožniki so neprestano na poslu, da bi požigalca izsledili. Poleg tega je Razvanje znana prehodna točka vseh postopačev, ki prenočujejo na skednjih in hlevih brez vednosti lastnikov. Mnogo takih požarov gre gotovo na rovaš takih prenočevalcev, ki kadijo na senu ter z neugašenim ogorkom cigarete nehote zanetijo ogenj.

VSE ZA ŠOLO V CIRILOVI!

m **Vsi šahisti,** ki so določeni kot igralci v reprezentanci Maribora proti Gradcu, se pozivajo, da pridejo drevi ob 20 na sestanek v kavarno Central.

m **Lanskim gledališkim abonentom** so rezervirani njihovi dosedanji sedeži do sobote 18. t. m. Novi abonenti se lahko prijavijo vsak dan pri dnevni gledališki blagajni. Letošnji abonma ima 8 obrokov ter je dokaj nižji kakor lanski. Že za mesečnih 8 din se dobi abonma, ki nudi abonentu na mesec tri predstave. Letošnji gledališki repertoar je zelo pester ter bodo tudi redne operne predstave.

m **Drava upada.** V noči na ponedeljek je prenehalo deževati in včeraj dopoldne je bil lep, sončen dan. Drava je začela včeraj dopoldne naglo upadati ter je nevarnost poplav na Dravskem in Ptujskem polju zaenkrat minila. Reka tudi ne nosi s seboj celih skladov lesa, desk in iruvanih dreves, ki jih je še v nedeljo prinašala ter so jih v Mariboru čolnarji pridno lovili.

m **Advokat dr. Milan Šijanec** se je preselil iz Ljutomera v Ormož, kjer je prevzel odvetniško pisarno g. Kocmurja Cirila.

m **Advokat Kocmur Ciril** se je preselil iz Ormoža v Mursko Soboto (pisarna posluje v Cerkveni ulici 13).

Vseslovenski tretjeredni tabor

Veliki letaki so že dneve in dneve pred taborom vabili slovenske tretjerednike, da naj poromajo k svoji nebeški Materi na Brezje in k sv. Frančišku v Ljubljano.

Čeprav so bili že dni pred začetkom veliki nalivi po vsej Sloveniji in je marsikdo glede na vreme obupaval, se vendar naši vrli tretjeredniki in tretjerednice niso strašili nobenih žrtev.

V soboto popoldne ob 15.45 je bil napovedan odhod prvega romarskega vlaka iz Ljubljane na Brezje. Ganljivo je bilo gledati može in žene, ki so navzlic slabemu vremenu prihiteli iz Dolenjske, Štajerske in Notranjske, da bi skupno z Ljubljančani pohiteli k Mariji na Brezje. Na vprašanje, kako so vendar prišli, ko je tako slabo vreme, so odgovarjali, da jih dež pri njihovem namenu in sklepu ne moti.

Dva nabito polna vlaka sta prispela z malo zamudo na Otoče. Od tod so se romarji napotili k svetišču svoje nebeške Matere. Vreme se je med tem izboljšalo in kazalo je, da se bo vse izvršilo v najlepšem redu.

Romarji so najprej pozdravili svojo nebeško Gospo v njenem domu. Po malem odmoru se je ob pol 8. zvečer začela velika slovesnost, ki je Brezje že dolgo niso doživele. Na prižnico je stopil p. Gabriel Planinšek, frančiškanski gvardijan iz Maribora. V imenu vseh romarjev se je poklonil Mariji. Po govoru se je vršila veličastna rimska procesija z baklami. Procesije same se je udeležilo nad 2000 ljudi, ki so navdušeno prepevali litanije in Marijine pesmi. Po končani procesiji je bil podeljen v cerkvi blagoslov z Najsvetejšim. Po blagoslovu je stopil pred oltar znani ljudski govornik p. Adilo Hanjšek O. F. M. in je pozival vse navzočne, da naj v molitvi in pesmi prebdijo noč v cerkvi.

Ljudje so vso noč molili in peli. Zjutraj so se že ob 2. začele sv. maše. Ob 4.15 je stopil na prižnico minorit p. Miroslav Godina, gvardijan iz Ptuja. Poslovil se je od Matere božje in jo prosil, da naj čuva nad romarji, posebno nad tretjeredniki. Nato je služil pri oltarju Matere Marije Pomagaj sv. mašo frančiškanski provincial dr. p. Gracian Heric. Med sv. mašo je vsa srenja pod vodstvom p. Odila prepevala ljudske nabožne pesmi iz posebnih knjižic, ki so bile izdane prav za tretjeredniški tabor. Nekaj čisto novega so bile molitve med sv. mašo pri glavnih delih.

Po sv. maši in obhajilu, ki se je delilo že od tretje ure kar po cerkvi, so ljudje jeli zapuščati Brezje in hiteli v Ljubljano, kjer naj bi se vršil glavni del te veličastne manifestacije, namreč tretjeredni tabor za vso Slovenijo pri sv. Frančišku v Šiški, o katerem je že poročal »Ponedeljski Slovenec«.

Za popoldne je bila nopovedana evharistična procesija. Slabo vreme pa je to namero onemogočilo, zato se je vršila kar po prostorni šišenski cerkvi.

Pred procesijo je govoril p. Odilo Mekinda, kapucinski provincial iz Škofje Loke, ki je v svojem ognjevitem govoru naglašal, da mora biti prava pobožnost tretjerednika evharistična.

Na tem taboru so bile čudovito lepo prikazane vse tri veje frančiškanskega reda: frančiškani, minoriti in kapucini.

Po procesiji je vsa cerkev navdušeno pela znano »Povsod Boga« in s tem se je izredno uspela manifestacija tretjeredne misli končala.

Za nov kolodvor v Ljubljani

Ljubljana, 13. septembra.

Akcijski odbor za poglobitev kolodvora in zgraditev novega kolodvorskega poslopja ima svoj poseben propagandni odsek, ki ima za enkrat v prvih početkih akcije najvažnejšo nalogo: seznaniti vso slovensko javnost z nujno potrebo takojšnje rešitve ljubljanskega kolodvorskega vprašanja, živo ji predočiti sedanjo kolodvorsko mizerijo in jo obenem zlasti zainteresirati pri akciji za nov kolodvor.

Danes ob 11. je imel propagandni odsek v mestni posvetovalnici na magistratu redno sejo, ki so se je udeležili skoraj vsi njegovi člani in zastopniki časopisja. Sejo je vodil dr. Korun, ki je v zvezi s čitanjem zapisnika zadnje seje, ki je bila pred 14 dnevi, obenem že poročal, kako so bili izvršeni sklepi zadnje seje. Odsek je dal natisniti okrog 2.000 velikih lepakov, od katerih je polovico razširil po Ljubljani. Poslal jih je tudi vsem trgovinam, gostilnam, kavarnam, uradom, da jih razobesijo v svojih prostorih. Tudi v vsa podeželska mesta in trge je poslal odsek po nekaj lepakov. Ostalo jih je še nekaj tisoč, od katerih jih bo odsek nekaj sto še razširil po Ljubljani, druge pa prihranil za spomladansko kampanjo. Odsek je priredil na Ljubljanskem velesejmu razstavo modela in načrtov za novi kolodvor, ki je mnogo pripomogla k populariziranju akcije. Od 11. t. m. je videti v vseh ljubljanskih kinematografih propagandne diapozitive. Odsek poskuša organizirati tudi smotreno časopisno propagando, od katere si mnogo obeta. Važna so predavanja, katera namerava odsek organizirati najprej v Ljubljani, nato pa po vsej Sloveniji. V ta namen se je ustanovil tudi poseben pododsek z g. dr. Moletom na čelu. Dr. Mole je sporočil, da bodo že v teku prihodnjih dni taka predavanja v Trnovem, Šiški in Mostah. Pri teh predavanjih pa so potrebne slike in kratki filmi, ki jih bosta oskrbela gg. prof. Ravnik in Badjura. Močno propagadnega značaja bo film, v katerem bo treba pokazati vso prometno mizerijo na glavnem kolodvoru, nezgode, ki se dan za dnem dogajajo, in pa ogromne prometne zastoje na cestah, ki čez železniško progo spajajo Ljubljano z okolico. Odsek je nadalje danes sklenil, da priredi v Ljubljanskem klubu elitno predavanje tvorca načrtov za novi kolodvor ing. Dimnika, na katerega bo poleg odličnih predstavnikov oblasti in slovenskega gospodarstva povabil tudi vse ljubljanske časnikarje.

Predsednik je nadalje sporočil, da je akcijski odbor na seji 31. avgusta sklenil, da odide posebna deputacija k divizionarju, da ga zainteresira za akcijo, večja, dobro pripravljena in z vsemi argumenti opremljena deputacija pa bo odšla v Belgrad.

Član tehničnega odseka akcijskega odbora ing. Kham je nato sporočil, da je bila pred 10 dnevi seja gradbenega odbora mestne občine, na katero je bil povabljen tudi tehnični odsek akcijskega odbora in Klub arhitektov. Na seji so strokovnjaki pretresali znani načrt železniške uprave za novo kolodvorsko poslopje. Na načrt, ki obstoja že precej časa, hoče zvezati staro kolodvorsko poslopje in staro carinarniško poslopje, ne ozira se pa prav nič na poglobitveni načrt. Vsi strokovnjaki, navzočni na omenjeni seji, so odločno zavrnili ta načrt kot silno nepraktičen in zastarel.

Toda medtem se je že zgodilo nekaj novega. Pred nekaj dnevi so bili v dnevnem časopisju že objavljeni pozivi železniškega ravnateljstva na prvo javno ofertalno licitacijo za zgradbo novega kolodvorskega poslopja, ki je napovedana za 15. oktober. Akcijski odbor mora zaradi tega pohiteti in ukreniti potrebne korake, da bo ta ofertalna licitacija ostala brezuspešna. Najbrž se bo dalo to doseči, sklicujoč se na svoječasno obljubo prometnega ministra, da se v Sloveniji v prometnem oziru ne bo gradilo ničesar, preden glavno ravnateljstvo železnic ne skliče ankete. Odbor pa bo zaradi tega stopil tudi v stik v Združenjem graditeljev.

V debati je bil sprožen tudi predlog, da bi se k akcijskemu odboru pritegnili zastopniki poštnega ravnateljstva, kajti novo poštno poslopje bo zgrajeno v bližini kolodvora. Pošta ima velik interes na urejenih prometnih razmerah.

Po še nekaterih predlogih in nasvetih je predsednik dr. Korun nekaj minut pred 1. zaključil sejo propagandnega odseka in sporočil, da bo prihodnja v ponedeljek, 20. t. m. ob istem času in na istem kraju.

Ob zaključku jesenskega velesejma

Uspeh novinarske razstave — 95.000 obiskovalcev

V nedeljo zvečer so se zaprla vrata za občinstvo jesenske razstave ljubljanskega velesejma. Letošnja jesenska prireditev je že 41. sejmska prireditev, ki ni v ničemer zaostajala za številnimi dobrimi prireditvami. Ljubljanski velesejem si je nadel hvaležno nalogo, da pomaga s svojimi jesenskimi razstavami buditi zanimanje ne samo za naše gospodarstvo, ampak tudi za vse ostale panoge našega narodnega življenja. Seveda pa ne smemo reči, da je kupčijski del bil popolnoma potisnjen v ozadje, kajti na velesejmu je bilo poleg zaokroženih razstav zastopanih 431 tvrdk, od tega 193 inozemskih.

Glavno obeležje je dala letošnji prireditvi razstava slovenskega novinarstva, prirejena v proslavo 140 letnice Vodnikovih Novic in 30 letnice organizacije slovenskih poklicnih novinarjev. Razstava je obsegala pisane in tiskane novine s kulturnohistoričnim pregledom, novinoznanstvom, statistično obdelavo ter poročevalstvom z najmodernejšimi pripomočki, lastno tiskarno z uredništvom, ki je izdajala svoj dnevnik »Ljubljanske novice 1937« in upravo. Nadalje je bila razstavljena moderna grafika, fotografija in moderna klišarna v obratu. Radij. oddajna postaja je iz svojega studija oddajala pete novine. Poseben paviljon je imelo naše podjetje. O vsej razstavi se je znani strokovnjak dr. Karel D'Ester izrazil najlepše, zlasti ugotavljajoč, da bo imela od te razstave korist tudi mednarodnost. Organizirali so razstavo ljubljanski poklicni novinarji. Etnografskomisijonska razstava »Indija« je bila pač prva tako velike obsežnosti in preglednosti, kar jih je bilo dosedaj prirejenih. Pokazala nam je nesebično delo naših misijonarjev v Indiji in vso to deželo v narodopisnem in verskem oziru v popolni obliki. Razstavo so organizirali in opremili vzorno jugoslovanski misijonarji Družbe Jezusove.

Od drugih razstav omenjamo razstavo »Materi za otroka«, razstavo kluba ljubiteljev cvetlic, ornitologov in metuljarjev, umetniško razstavo itd.

Velesejem je obiskalo tudi 60 glavnih činiteljev evropskega tiska, veliko število inozemcev, zlasti iz Avstrije in Italije, nadalje pa tudi iz drugih držav. Zadnji dan razstave je bila tekma harmonikarjev.

Letošnji jesenski velesejem je bil pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II., odprl pa ga je, kažoč s tem velike simpatije do novinarskega dela, predsednik razstave slovenskega novinarstva, naš minister notran. zadev g. dr. Anton Korošec. Prav veliko počastitev pa je izkazala razstavi Nj. Vel. kraljica Marija, ki jo je tudi obiskala in podrobno pregledala ter se o vseh razstavah pohvalno izrazila.

Skupno je jesensko prireditev obiskalo okoli 95.000 oseb, kar je lepo število. XVIII. ljubljanski velesejem bo v začetku junija 1938.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke za 8. september 1937 kaže naslednjo sliko (vse v milij. din, v oklepajih razlika v primeri z izkazom za 31. avgust):

Aktiva: zlato v blagajnah 1.661.2 (+0.34), zlato v inozemstvu 31.03 (—0.1), skupna podlaga 1.692.2 (+0.2), devize izven podlage 733.2 (plus 33.9), kovani denar 263.55 (—6.44), posojila: meničnа 1.341.3 (—11.55), lombardna 248.36 (—0.3), skupno 1.589.65 (—11.9), vredn. papirji 169.54 (—0.66), razna aktiva 1.664.1 (+64.0).

Pasiva: razni skladi 31.94 (+0.23), bankovci v obtoku 5.860.3 (3.35), državne terjatve 11.7 (—7.15), žiroračuni 1.238.07 (+75.63), razni računi 959.7 (+17.86), skupno obveznosti po vidu 2.209.5 (+86.3), razna pasiva 306.9 (—3.5).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 8.069.8 (+83.0), skupna podlaga s primom 2.174.5 (plus 0.3), samo zlato v blagajnah s primom 2.134.64 (+0.4), skupno kritje 26.94% (27.22), od tega samo z zlatom v blagajnah s primom 26.45 (26.72) odstotkov.

Izkaz kaže predvsem povečanje žirovnih računov ter raznih računov. Obtok bankovcev se je malo zmanjšal. Med aktivi so znatno narasle devize izven podlage, padla so meničnа posojila, najbolj pa so narasle razne aktive.

Železarna v Zenici

Minister za gozdove in rudnike g. Gjura Jankovič si je pretekli teden ogledal dela v Zenici. Po tem ogledu je izjavil zastopnikom tiska naslednje: Po 16 mesecih dela so nove instalacije gotove in sposobne za delo. Dokončana je zgradba nove valjarne železa, tako imenovane grobe proge s prečnikom valja 800 mm, ki bo služila za izdelavo težkih profilov iz železa in jekla. S tem je zaključena najvažnejša etapa v izgraditvi naše nacionalne težke industrije. Na prostoru 26.000 kv metrov je sedaj zgrajena velika stavba jeklene konstrukcije, 354 metrov dolga, 64 metrov široka. Ta največja zgradba v naši državi je razdeljena v 9 podolžnih in povprečnih oddelkov, od katerih ima vsak manipulacijsko dvigalo. Zgradba je bila dovršena v določenem roku. Dne 21. maja so začeli urejevati zemljišče, 21. junija je predsednik vlade dr. Milan Stojadinović položil temeljni kamen za zgradbo. V 135 delovnih dneh je delalo 300—400 naših in tujih strokovnih in navadnih delavcev, ki so zaslužili okoli 150.000 šihtov. Naše železnice v Bosni so bile zelo obremenjene s prevozom materiala, saj je n. pr. en sam kos instalacij iz Kruppovih tovarn tehtal nad 34 ton.

Nova valjarna v Zenici bo izdelovala razen profilov iz železa in jekla, kakor so n. pr. traverze za mostove, tudi vse vrste grobe, srednje in težke jeklene pločevine. Kapaciteta novih instalacij je pri normalnem delu v 3 razvrstitvah 180.000 ton letno, kar zadostuje za naše potrebe.

Končno je g. minister izjavil, da so začeli graditi tudi novo Siemens-Martinovo peč z letno kapaciteto 30.000 ton surovega jekla. Peč bo gotova v novembru letos. Projektirane pa so tudi še mnoge druge nove instalacije in obnova starih instalacij.

Nova tranša 5% obveznic za javna dela. Kot znano, se bo tudi druga polovica milijardnega zneska za javna dela emitirala v naši državi. Sedaj je na vrsti že prva emisija druge polovice, ki bo znašala 125 milij. din in bo prišla na trg dne 15. oktobra 1937.

Našička objavlja z znatno zamudo računska zaključka za 1933—34 in 1934—35. Računski zaključek za 1933—134 izkazuje pri glavnici 20, bilančni vsoti 327.6 in brutodonosu 16.0 čistega dobička brez prenosa 1.3, s prenosom vred 5.87 milijonov dinarjev, donosa 9.2 milij. in čistega dobička 0.16 milij. din brez prenosa. Bilančna vsota 407.5 milij. din.

Uspeh nemškega notranjega posojila. V četrtek pretekli teden je bilo zaključeno vpisovanje 700 milij. posojila nemške države po 4.5%. Za prost vpis je prišlo v poštev samo 600 milij. mark, ker je bilo 100 milij. mark podpisanih že v naprej. Ker pa je bilo vpisanih mnogo več, bo sedaj skupna vsota tega posojila zvišana na 850 milij. mark, torej za 250 milij. mark.

Konec švicarskega gospodarskega liberalizma. Zvezna vlada je predložila parlamentom osnutek gospodarskih členov ustave. Predlaga omejitve trgovske in obrtne svobode in daje državi pravico do intervencijske politike na gospodarskem polju, ki se je izvajala že doslej na podlagi izrednih pooblastil in nujnih zveznih sklepov. Nova določila ustave morajo po parlamentarni poti biti predložena še ljudskemu glasovanju.

Borza

Dne 13. septembra 1937.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt na naših borzah neizpremenjen: v Ljubljani 238 denar, v Zagrebu in Belgradu 237.20—238.80.

Avstrijski šiling je ostal v Ljubljani neizpremenjen na 8.37—8.47, v Zagrebu se je okrepil na 8.36—8.46, v Belgradu na 8.35—8.45.

Grški boni so beležili v Zagrebu 30.32—31.02, v Belgradu 30.15—30.85.

Nemški čeki so v Ljubljani narasli na 12.73 do 12.93, v Zagrebu pa na 12.695—12.895, za sredo oktobra so beležili 12.65—12.85, za konec decembra pa 12.625—12.825. V Belgradu so beležili 12.70—12.90.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 6.950218 dinarjev, v Belgradu 5.404.000 dinarjev. Efektni promet je dosegel v Belgradu 188.000 din.

Ljubljana — tečaji s primom.

Amsterdam 100 h. gold. . . .	2387.65—2402.25
Berlin 100 mark	1740.03—1753.90
Bruselj 100 belg	730.45— 735.52
Curih 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	214.26— 216.31
Newyork 100 dolarjev	4307.25—4343.56
Pariz 100 frankov	154.57— 156.01
Praga 100 kron	151.43— 152.54
Trst 100 lir	227.44— 230.52

Curih. Belgrad 10, Pariz 15.53, London 21.545, Newyork 435.375, Bruselj 73.325, Milan 22.90, Amsterdam 239.475, Berlin 174.60, Dunaj 79.50 do 82.05, Stockholm 111.075, Oslo 108.25, Kopenhagen 96.175, Praga 15.20, Varšava 82.25, Budimpešta 86.25, Atene 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.52, Buenos Aires 130.25.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% investicijsko posojilo 92.50 do 93.50, agrarji 53—54.50, vojna škoda promptna 406.50—407.50, begluške obveznice 75—76, 4% severni agrarji 51.50—53 8% Blerovo posojilo 93 do 94, 7% Blerovo posojilo 84—85, 7% posojilo Drž. hip. banke 98.50—100, Trboveljska 250—270.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 93 denar, agrarji 53.25—53.75, vojna škoda promptna 407.50—408 (407), begluške obveznice 76 denar, dalm. agrarji 75 denar, 4% severni agrarji 52—52.50 (52), 8% Blerovo posojilo 93 denar, 7% Blerovo posojilo 84.50—85 (84.50), 7% posojilo Drž. hip. banke 100 denar, 7% stab. posojilo 86 denar. — Delnice: Narodna banka 7500 denar, Priv. agrarna banka 196—200, Trboveljska 275 blago, Gutmann 45—51, Slad. Bečkerek 725 denar, Osj. liv. 200 blago, Osj. slad. tov. 180 do 197, Dubrovačka 400 denar, Jadr. plov. 380 den., Oceania 275 denar.

Belgrad. Državni papirji: agrarji 53.50 denar, vojna škoda promptna 408—409 (408), za konec decembra 407—408, begluške obveznice 77—77.50 (77.25), dalm. agrarji 75.25 denar (75.50), 4% severni agrarji 52.50 denar, 7% Blerovo posojilo 84.75—85.25, 7% posojilo Drž. hip. banke 110.50 blago. — Delnice: Priv. agrarna banka 200 denar.

Dunaj. Začetek borze je bil danes čvrst pri slabem prometu, kasneje pa so tečaji nekoliko popustili, da je borza končno zaključila neenotno. Beležili so (v oklepajih sobotni tečaji): Donavsko-savsko-jadranska 63.80 (63.30). *Delnice:* Creditanstalt-Bankverein 278 (279), Länderbank 80, Steg 28.50 (28.30), Steweag 29.10 (28.90), Magnesit 94 (91.50), Trboveljska 28.30 (28.50), Alpine 49.95 (51.10), Rima Murany 98.50 (98.40), Steyr-Daimler—Puch 237 (237.50), Leykam 77, Semperit 81.60 (81.65).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: bč 78—79 kg 176—178, srem. 77—78 kg 176—178, slav. 77—78 kg 177 do 179, banaška 78—79 kg 172—180, bačka, ladja Tisa 182—184, bačka, ladja Begej 181—183. *Oves:* bački, sremski, slavonski 110—112. — *Koruza:* bč., srem. 93—94, ban 91—92. *Moka:* bč., srem. og in ogg 272.50—282.50, 252.50—262.50, 232.50 do 242.50, 212.50—222.50, 172.50—182.50, 125—130; srem., slav. og in ogg 267.50—277.50, 247.50 do 257.50, 227.50—237.50 207.50—217.50, 167.50—177.50, 125—130. — Vse ostalo neizpremenjeno. Tendenca negotova. Promet srednji.

Hmelj

Nad polovico pridelka je že prodanega.

Celje, 13. septembra.

Hmeljarska zadruga poroča, da se je zadnjih par dni nadaljevalo z nakupovanjem letošnjega pridelka v večjem obsegu. Zlasti včeraj in danes je bila kupčija prav živahna in računajo, da je prodano doslej iz prve roke že nad polovico letošnjega pridelka. Pri živahnem zanimanju in povpraševanju so se cene učvrstile ter plačujejo sedaj za najboljše ter res izbrano prvovrstno blago 24—25 din, za prvovrstno 23—24 din, za dobro srednje 21—23 din, za srednje 19—21 din in za slabo srednje do 19 din za kilogram. Večje partije boljšega in najboljšega blaga so večinoma v čvrstih rokah ter hmeljarji z ozirom na že pičlo zalogo še razpoložljivega blaga za izvoz računajo na višje cene. Zaključna tendenca je bolj živahna in tudi bolj čvrsta.

V Nemčiji je kupčija izredno živahna in je v največjem okolišu Hallertau prodano iz prve roke že nad 90% pridelka. Za izvoz je določenih v Nemčijo letos le 15.000 stotov hmelja.

V Franciji je kupčija tudi že pričela ter plačujejo za letošnji pridelek 10—16 frankov, to je 15—25 din za kilogram. Cene so čvrste.

V Angliji je obiranje v polnem teku, vendar naberejo bolj slabo. Splošno računajo, da bo letošnji pridelek bolj pičel kakor lani.

Žatec, 13. septembra.

Pri živahnem zanimanju in povpraševanju nadaljujejo z nakupovanjem letošnjega pridelka po nespremenjenih cenah 14—24 Kč, to je 21—32 din za kilogram. Cene so sicer ostale nespremenjene, vendar presoja kakovosti blaga ni več tako stroga in tudi slabše blago doseže boljše cene. Računajo, da je prodano doslej iz prve roke že nad 30.000 stotov letošnjega pridelka. Tendenca je čvrsta. Več povpraševanja je zlasti za v barvi boljše gladko zeleno blago.

Tudi v Ušteku in Roudnici je kupčija zopet živahnejša ter so se cene učvrstile na 12—13 Kč, to je 18—21 din za kilogram. Prodanega je iz prve roke že nad 60% letošnjega pridelka in je boljše ter zlasti v barvi brezhibno blago že skoraj popolnoma razprodano.

Premija

za 1,000.000 din

tudi sedaj - torej desetič

Danes je bila izžrebana pri nas kupljena srečka

št. 76.627

Premija

za 300.000 din

Izžrebana včeraj, tudi pri nas kupljena srečka

št. 18.539

Glavna kolektura drž. razr. loterije:

A. Rein & drug.

Zagreb: Gajeva ulica 8 - Ilica 15

Strogo solidna postrežba!

Kulturni obzornik

Nastop Kluba neodvisnih

V Jakopičevem paviljonu so v nedeljo odprli svojo prvo razstavo neodvisni umetniki, kakor se nazivajo, in so ob tej priliki v uvodnem govoru označili svoje gledanje in težnje. Odločen nastop mladih umetnikov je izzval izredno pozornost v našem umetniškem svetu ter pomeni po svojem resnem stremljenju važen korak k vzponu slovenske umetnosti. Umetniki so povdarili svojo življenjsko orientacijo k slovenski danosti, od koder hočejo brez ponarejanja črpati in se neposredno ob dobrinah vodilnega (kakor je izpričala svetovna razstava) umetniškega Pariza dokopati do svojega človeškega smisla in umetniške opravičenosti. Brez dvoma je prav, da javnost obvestimo o tem pojavu in jo seznanimo tudi s tem krogom umetnikov po njih lastnih besedah, s katerimi je slikar Zoran Mušič otvoril razstavo:

»Dva momenta sta bila, ki sta igrala vidno vlogo v razvoju moderne slovenske umetnosti. Impresionizem, ki je s svojim nastopom s težnjo za prostostjo ukinil konturo nad predmeti, ki je razglasil barvo, ritem, svetlobo in atmosfero za prvenstvena načela svoje šole ter impresijo in vtelešenje njenega doživetja kot svojo nalogo, je igral tudi v našem razvoju likovnega ustvarjanja več ali manj pravilno svojo vlogo. Drug moment v našem razvoju je bil ekspresionizem s težnjo, da prilagodi naravo notranjemu nastrojenju umetnika samega. Če je šla črta pri impresionizmu od oblike k ideji, je šla pri ekspresionizmu od ideje k obliki. To sta dve struji, ki sta najbolj vplivali na razvoj slovenske likovne umetnosti. Obe sta presajeni na našo domačo tla, — presajeni sta posredno, iz druge roke in v njih se meša tuje in domače, pristno in banalno, vredno in nevredno. Pri nas nimamo ne čistega impresionizma ne striktnega ekspresionizma. To bomo razumeli, če pomislimo, da kot mal narod nismo imeli svoje likovne tradicije, bili smo odvisni od tujih šol, pri katerih pa so večkrat na žalost nismo samo učili, temveč jih mnogokrat samo posnemali. Mi živimo še danes v zablodi, da je likovna beseda na Slovenskem od Šubicev naprej trdno zakoreninjena v domači zemlji. Resnica pa je ta, da je to le slabotna sadika, presajena k nam še iz romantičnih dunajskih časov. **Toliko oboževana slovenska lirika, sentimentalnost in bolehavost pogreša zdravja, ki ga nudi vsa naša zelenja polna zemlja.** Premnogokrat je revica izgubila tisto svojo prvenstveno vrednost in lepoto, katero ji je dal ljubi Bog. Sinteza in struktura lepote ne trpita sečiranja.

Kadar se skrivi bolestni izraz človeka v groteskno grimaso, takrat običajno govorimo o simboliki in slovenskem ekspresionizmu. Trpečemu človeku in žalostnemu življenju okoli njega ne bomo dodajali še grenkejšega izraza, ker mu ga pač življenje s svojo grobostjo samo seka v obraz. Če oblečemo ubogega in ubitega proletarskega človeka v svetniške toge, nismo s tem še pobarvali in predrugačili njegove duše niti srca, pač pa smo prikrili vso trdoto borbe za obstanek z rafinirano gesto in izmišljotino.

Vsi mi smo o slovenskem folkloru poučeni samo s kopico velikonočnih razglednic. Vse resnično narodno blago pa leži zakopano in neraziskano tam, kjer se je rodilo. Nikdar ni bilo potrebe in nujne zahteve, da bi kdo pokazal živec našega naroda v vsej njegovi realnosti, pač pa ga vedno kažejo le v svatovskih kožuhih z nasmejanimi lici, ki jih mi tako redko srečujemo. Naš človek ima od trpljenja nabrekle žile, žuljave in hrapave roke. Tistemu medlemu nedeljskemu nasmešku pa se pozna, grenka kaplja pelina. Ni vedno praznik v slovenski zemlji, slovenski folklor je sestavljen iz delovnih dni, brez olepšavanja.

Nikakor nimam namena reči, da so bili tuji vplivi kvarni za naš razvoj. Ne, dokler so služili kot šola. Mnogo pa so pokvarili v momentu, ko so postali sami sebi namen in cilj. Posebno pa takrat niso bili na mestu, ko so prihajali k nam skozi posredništva tujih rok, preko severa, namesto naravnost od zapada, od tam, kjer izhaja vsa moderna umetnost. Zagovarjali bomo torej vsak vpliv, ki bo šola za pošteno delo, ki bo služil za vzgon in poglobitev subjektivnega gledanja v realnost in za ustvarjanje pristnega in našega.

Način našega ustvarjanja ni prikrivanje resnice, tudi ne prednašanje naturalističnih oblik gole realnosti, temveč je intenzivno poglabljanje realnosti same s tem, da poduhovljamo mrtvo snov in ji dajemo izraza nove mladostne moči in sile. Mi se realnosti ne bojimo in ne kvarimo ji obraza, jo ne prikrivamo v grotesko in lažiživljenje, temveč zajemamo iz nje samo resnično in bistveno, ki je edino večno in neumrljivo. Umetnik ne more delati izven navskrižij časa, v katerem živi. Vsi socialni in duhovni vplivi se v njem zgoščeno prelivajo v notranji lik, ki ga izraža na platnu ali v glini. Zato je nemogoče, da bi živel ločeno od celokupne vizije sveta in kosmosa, v katerem se izživlja. V njem je samo vprašanje, kako visoko se bo dvignil nad izkustveno in zajel širše dimenzije življenja, ki ga obdaja, kako se mu bo posrečilo izvleči se iz vsakdanjosti, kako bo znal poiskati večje intenzivnosti in globljega doživetja.

Kritika pa mora umetniku pripomoči v iskanju resnice, vživeti se mora vanj in doumeti nastrojenje, iz katerega izvirajo njegova dela. Preveč se prepovršno opredeljujejo pojmi in sodbe o posameznikih in po vsem, kar manjka, manjka konstruktivne kritike. Večina tega kar čitamo zdaj v kritiki, je analiza in fragmentiranje-ni pa sinteza in podoživljanje umetnikovega dela.«

Ta manifest nove umetniške generacije je zanimiv izraz skupine, ki si je dala nalogo, da konkretizira slovensko likovno umetnost. Tako stojimo zopet pred novim programom in novim hotenjem. Razstava, o kateri bomo še spregovorili, pa naj nazorno prikaže stremljenja **Kluba neodvisnih**, v kolikor je — to novo gibanje v njej tudi upodobljeno.

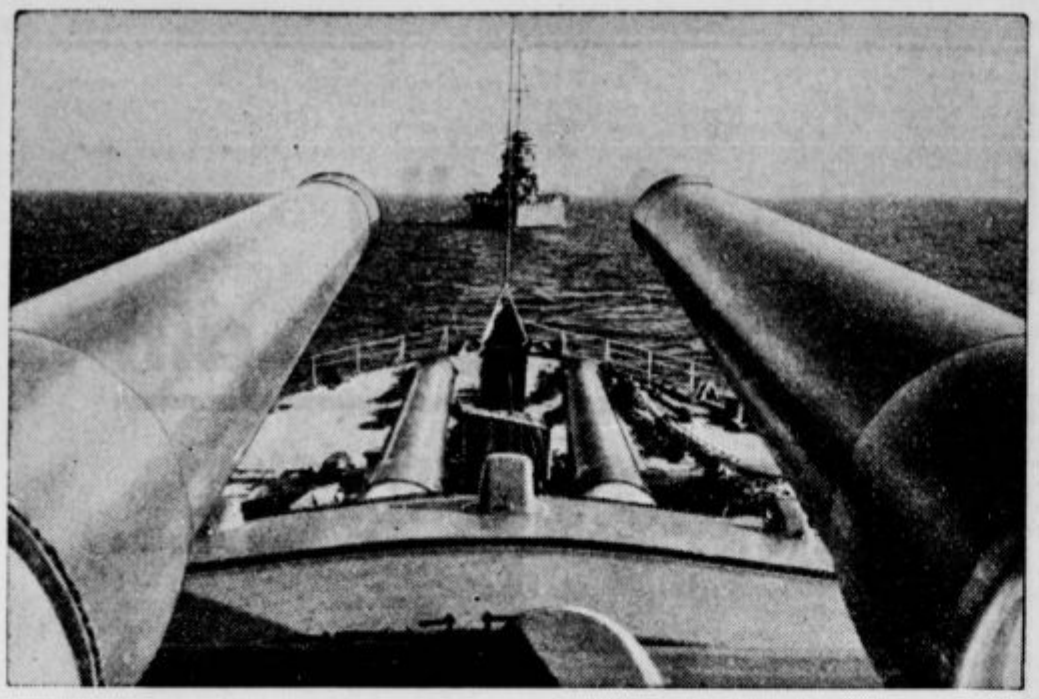

Vojaške vaje v škotskem vodovju so se začele. Na sliki je pogled z ladje »Ramilliesc na vojno ladjo »Rodney«.

Koliko stane vojskovanje

Vojna je vedno slabša kupčija; tako strašno so drage vojne!

V mirovni pogodbi med Prusijo in Avstrijo l. 1866 je Bismarck velikodušno spregledal Avstriji vojne stroške. Saj, kolikšni so pa takrat bili izredni vojni stroški Prusije? Jako majhni, namreč vsega skupaj borih 87 milijončkov tolarjev, kar je samo 0,006 milijarde zlatih dolarjev — in v tej vsoti so bili všteti izdatki za pohode na Hanoversko, v Saško, Hesensko in Bavarsko.

Po vojni l. 1870-75 je Bismarck dolgo okleval, ali bi zahteval od Francozov pet milijonov zlatih frankov — skoraj 1 milijardo zlatih dolarjev — ali ne; kar preveč se mu je zdelo toliko denarja in ves svet je osupnil spričo te neznanske vsote.

Takrat pač! Strel z granato navadnega poljskega topiča je stal l. 1870 1 in pol dolarja; strel s šrapnelom nekaj več, a strel s puškino patrono 2 in pol centa...

V svetovni vojni je dobila stvar že drugačno lice. Ogledati si je treba le pričujoče podatke — kakršne stroške so imele navedene države v **milijardah zlatih dolarjev:**

Anglija	42,8
Nemčija	39,1
Francija	24,4
Združene amer. države	22,4
Avstro-Ogrska	18,2

Če prištejemo še izdatke Belgije, Italije, Portugalske, držav z Balkana in Rusije — dobimo »veličastnoc vsoto: **200 milijard zlatih dolarjev je požrla svetovna vojna.**

Čustveni ljudje naj dodajo še število mrtvih, ranjencev, pregnancev itd. in se bodo morali iz dna srca čuditi, kako se je vojskovanje podražilo — pa je vendar vojskovanje podjetje, ki proizvaja na debelo!

Dandanašnji, ko so postali prižigalniki pravi pravcati matematično natančni aparati, stane en sam strel iz poljskega topa nič več in nič manj ko 5 zlatih dolarjev, a 1 naboj puške od pehote prav toliko centov. Strojnica ti v eni minuti brez vsakršnega napora zafrčka 50 dolarjev. Letalo težko dobiš izpod 25.000 dolarjev, a moderni bombniki stanejo pač štirikrat toliko. — Ljudje božji, to vam je plenka in cvenka! Kaka velesila, ki se vojskuje, bo pač vsak dan porabila 24 milijonov dolarjev, to se pravi: v 1 uri — 1 milijon — zlatih dolarjev, seveda. Zato pa: kdor si tega ne more privoščiti, naj rajši nikar ne začne!

Tole razmišljanje je pa nastalo zato, da bi približno dognali, **koliko stane državljanska vojna v Španiji.** Poskus je sicer kar brez podlage, saj manjkajo vsakršni, pa prav vsi podatki.

In vendar se dozdeva, da bi mogli s primerjanjem dognati to stvar. Življenjske potrebe Španca v vojni, saj je Španec jako skromen! — bodo pač enake ko potrebe japonskega vojaka. Rusko-japonska vojna l. 1904-05 se je začela 9. februarja 1904 in je prenehala v pozni pomladi naslednjega leta: doba obeh vojn je torej tudi približno ista. Japonska, ki ima 45 milijonov prebivalcev, je imela v vojni 670.000 mož. Prav toliko vojskujočih se Špancev moremo vzeti za to vojno. Vojna v Vzhodni Aziji je zahtevala neznanske vsote za prevoz moštva in potrebščin, a v Španiji je vojna opustošila lastno državo...

Torej bodo stroški bržkone enaki tu in tam. Rusko-japonska vojna je veljala 1800 milijonov jenov; trajala je 573 dni.

Španska državljanska vojna stane vsak dan 1,563.000 zlatih dolarjev.

Kdo jih bo plačal?

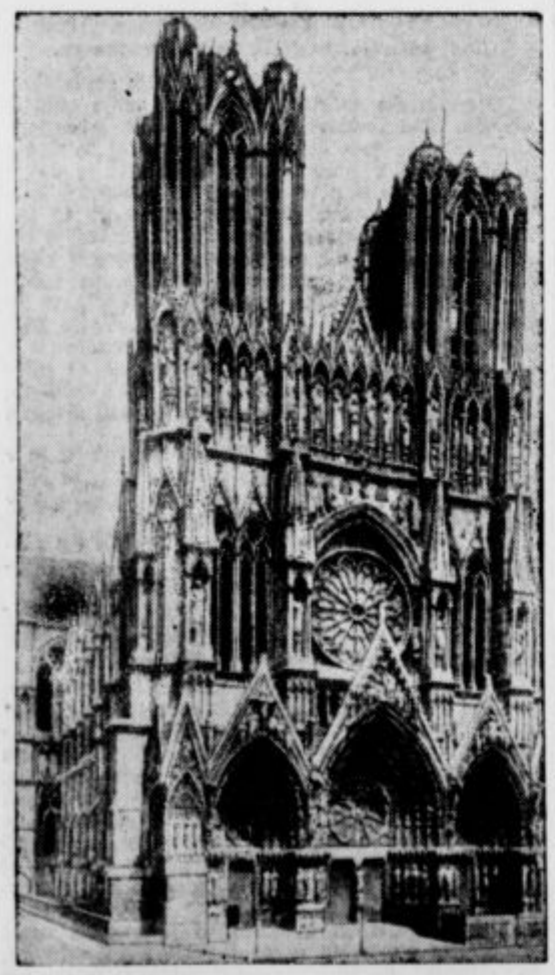

Katedrala v Reimsu, francoska kronanjska cerkev, ki jo bodo 18. **oktobra znova posvetili, saj je bila v svetovni vojni vsa porušena.**

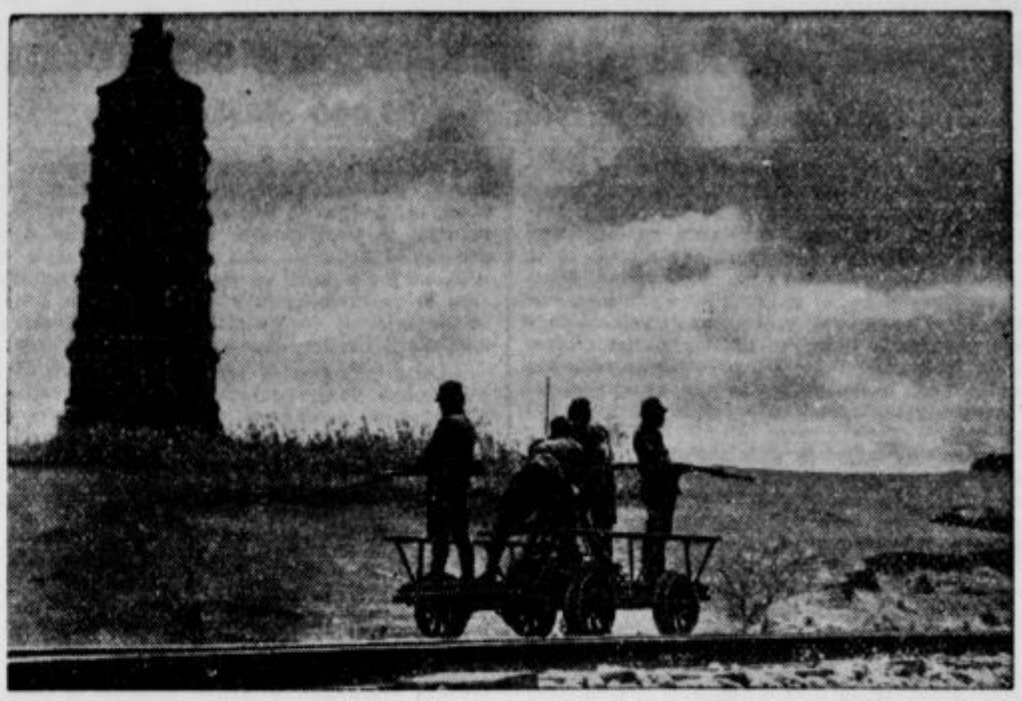

Dva svetova! Medtem ko je velikanska pagoda znak minule slave in moči Kitajske, pa se ob njej vozijo japonski vojaki po tračnicah, da pazijo na kitajske predstraže.

Pojoči pesek v puščavi

S tem slavnim peskom, ki ga je dobiti v južnovzhodnem kotu puščave Kalahari, je južnoafriški učenjak A. D. Lewis napravil zanimive poskuse, ki o njih poroča v angleškem listu »Nature« sledeče: Dvoje vrst so glasovi, ki jih povzroča ta pesek: neke vrste **grmenje,** ki nastane s kopičenjem peska v hribček, in **brenčanje,** ki nastane tedaj, ko pesek počasi polzi po obronkih hribčkov nizdol. Grmenje je slišati najbolj razločno vzdolž strmih južnih obronkov peščenih sipin in na 500 m daleč ga je čuti ko tiho grmenje ob nevihti. Skrivnost »pojočega« peska je tudi ta, da se navidezno prav nič ne razlikuje od navadnega peska, ki leži prav blizu »pojočega«. Natančna preiskava tega peska pa ti pove, da so zrnca pojočega peska bolj okrogla in enakomerna ko zrnca »tihega« peska. Najbolj čudno je pa to, da ta pesek obdrži svojo posebnost tudi takrat, če ga vzameš v posodo in odneseš v kak mestni laboratorij. Vendar izgubi svojo »pevsko« lastnost, če je posoda odprta delj časa, — a jo spet pridobi, če pesek v peči segreješ. »Glasbeno« lastnost tega peska uniči vlaga in pa če ga dolgo mešaš. — Tak pesek dobiš tudi še drugod. Prej so menili, da ga je dobiti samo še na otoku Eigg na Hebridih, a več znanstvenikov je dognalo, da je pojoči pesek še v več krajih v Ameriki in Evropi.

29 letna stara mati, ki se more z njo postaviti Ogrska. To je pač najmlajša babica sveta; piše se Marija Mlinarič, ki (na sliki) pestuje svojega vnučka; na levi pa je njena hči.

„Najsvetejše“ narodnih socialistov

Izmed četverih redovnih trdnjav tretjega carstva, v katerih se šolajo bodoči »Führerji«, je na prvem mestu grad Vogelsang v Eifelu. Neki sotrudnik velikega, liberalnega nizozemskega dnevnika »Nieuwe Rotterdamsche Courant« (Novi Rotterdamski vestnik), je imel nedavno priliko, da si je ogledal redovno trdnjavo Vogelsang. Ta opisuje središče tega gradu, veliko dvorano z več tisoč sedeži in z odrom, ki stoji pod veličastnim stolpom. Dopisnik poroča o tem:

»Ta oder je v ozadju pregrajen z zastorom, ki so ga svečano dvignili, ko smo mi prišli. Z ozkega, temačnega hodnika, ki je prilično 10 m dolg in čigar stene so polne zastav s kljukastimi križi, vidiš v majhno, sijajno razsvetljeno dvorano. Takoj ti pritegne pogled nase skoraj 3 m visoka, lesena soha nagega moškega: to je »Nemški človek«, ki drži roko v pozdrav vodoravno predse. Na zadešnji strani tega mogočnega človeka so vdolbena imena vseh tistih nacionalnih socialistov, ki so bili pobiti novembra l. 1923 pri ponesrečenem puču v monakovski »Feldherrnhalle« (v dvorani vojaških poveljnikov). Neki junker, ki nas je vodil okoli, je povedal, da pomeni soha »Nemškega človeka« — »večnost nemške krvi«, češ, »vse mine, samo kri je večna«... Dalje so nam povedali, da ob svečanostnih prilikah kličejo s tega odra vsa tista imena rajnih iz l. 1923 in vsi navzočni odgovarjajo v zboru pri vsakem imenu: »Tukaj!« — Ta prizor naj upodablja zvezo živih z »mučenci tretjega carstva«.

Te svečanosti so prav duhovniške, nekam cerkvene svečanosti, saj pred tem »Nemškim človekom« tudi sklepajo poroke poedinih parov... Ta dvorana nacionalno socialističnega »najsvetejšega« je tako opremljena, da imaš vtis, ko da si v cerkvi ali kapeli...« Potemtakem moli nova Nemčija kip »Nemškega človeka«, ki ji je nemški bog.

»Kaj, fantek, ti že kadiš? No, če bi bil jaz tvoj oče!«

»Saj bi šlo! Moja mati je vdova.«

Od povsod

Srce barona Coubertina, ustanovitelja modernih olimpijskih iger, so balzamirali. Dali ga bodo v žaro in odpeljali v grško Olimpijo, kjer bo žara s srcem stala poleg olimpijskega ognja. Tako je v oporoki določil rajni sam.

»Normandie«, parnik-velikan, ki si je priboril »Modri trak«, se je poškodovan vrnil iz Newyorka v Le Havre. Pravijo, da je izgubil ladijski **vijak.** Družba, ki je zgradila ladjo, bo dala spraviti parnik na suho, da preiščejo poškodbo.

500 mrtvih zaradi praznika. V Newyorku so imeli 6. septembra velik delavski praznik. Toliko ljudstva je prišlo, da je bilo zaradi prometnih nezgod 500 ljudi mrtvih; samo avtomobili so povozili 200 ljudi!

Milijon ga je ubil. Na madžarski meji v občini Regecze je neki Ring zaradi izredne sreče — do smrti nesrečen. Lani bi moral zadeti srečko milijon dinarjev, ki jo je pa malo prej prodal. Skoraj se mu je zmešalo, ko je zvedel, kako trapasto je ravnal. Da bi ga potolažil, ga je agent pregovoril, da je kupil še eno srečko, ki jo je pa letos zadel — in sicer je dobil — milijon dinarjev. In spet se mu je skoraj zmešalo — zdaj od sreče. Omedlel je in hudo zbolel, tako da mu bodo težko rešili življenje.

22. otroka je rodila ciganka na cesti v Bacskereszu. Mati in otrok sta zdrava in krepka.

Tajfun besni po zahodni obali Japonske in je v Kobeju napravil mnogo škode na obali, a v Osaki je voda preplavila 600 obrežnih hiš.

Rabindranath Tagore, slavni indijski pesnik, čigar dela imamo tudi mi prevedena, je na smrt zbolel.

Mera filmskih podjetij

Termometer, ki kaže temperaturo naklonjenosti visokih gospodov ravnateljev filmskih podjetij do »zvezd«, je **»box office«.** To je čisto preprosto — blagajna kinodvoran, kjer kažejo filme z novimi ali že uveljavljenimi zvezdnicami in zvezdniki. Če slava pojema, nastopi mrzlica, ki je niti najtoplejši obkladki kritike, niti desettisoči pisem ne morejo ogreti v tej atmosferi.

Ko kriza blagajniške mrzlice pojema, pomeni, da zvezda ugaja, njen uspeh raste in da je — po domače povedano — dober »kšeft«. Kadar pa krivulja blagajniške temperature pada, napravijo filmska podjetja čisto preprosto potezo: ne obnovijo kontrakta z zvezdo.

Shirley, priljubljeni ameriški filmski otrok, biva zdaj s starši na Havajskih otokih, v Honoluluju.

Krave bodo imele takele galoše, ki jih je iznašla neka tvrdka, da ne bodo zbolele na nogah, kar vsako leto zelo oškoduje živinorejce. Preizkusili so te galoše najprej v Angliji in so se baje izvrstno obnesle. Galoše se dajo izlahka obuti in sezuti ter krav nič ne ovirajo pri hoji.

Trije srebrni jubileji v kmečki hiši

Sv. Marjeta niže Ptuja, 13. sept.

Včeraj, v nedeljo, so obhajali v Moškanjcih v ugledni Vesenjakovi hiši, p. d. Filipovi, svoje 25 letne jubileje: gospod Ivan Vesenjak, profesor in minister v pokoju, svojo 25 letnico poroke, mašništva in Franc 25 letnico poroke in prevzema rojstnega doma.

Gospod minister Ivan Vesenjak je zaslužna osebnost v našem političnem, društvenem in zadružnem življenju. Prve korake v javno življenje je storil že kot dijak in akademik, ko je v ptujskem sodnem okraju ustanavljal prosvetna, gasilska in kmečko-strokovna društva in zadruge. — Skupaj s pokojnim dekanom Ozmecem je ustanovil številne podružnice Kmetijske družbe, kar je imelo za posledico, da smo Slovenci prvič dobili svoje zastopnike pri Kmetijski družbi v Gradcu. Po dovršenih visokošolskih študijah na Dunaju in v Gradcu se je par let udejstvoval kot poklicni časnikar, tesne stike s časnikarstvom je imel že kot srednješolec in akademik, nato pa je stopil v profesorsko službo. Kot profesorja v Mariboru ga je življenjska pot zanesla v politiko. Bil je član Narodnega predstavništva in narodni poslanec vsa leta do 6. januarja razen v konstituanti, ko ni hotel kandidirati, ker se je posvetil podrobnemu organizacijskemu delu v ptujskem okraju, ki je bil vedno njegov volilni okraj. Leta 1924 je bil v Davidovičevi vladi minister za agrarno reformo, pa 6. januarju pa je bil imenovan v Vrhovni zakonodajni svet, katerega članstva je bil kmalu razrešen zaradi svojega opozicijskega nastopa na shodu v svojem okraju. V časih preganjanja je vztrajno in tiho sodeloval s svojimi političnimi prijatelji, zlasti z g. Markom Kranjcem, sedanjim tajnikom JRZ v Mariboru. Po spremembi političnega sistema l. 1935 je nadaljeval z intenzivnim političnim delom ter postal predsednik okrajne organizacije JRZ za Ptujski okraj in predsednik občine v Košakih pri Mariboru, katero je po hudih bojih osvojil za JRZ. Posebno pozornost pa je v teh letih posvetil našemu malemu kmetu, na katerega ga že od nekdaj vežejo najtesnejše vezi. V Kmetski zvezi zavzema vodilno mesto, je predsednik Kmetijskega odbora za Maribor levi breg, pred nedavnim pa je bil izvoljen še za poslevodečega podpredsednika Banovinskega vinarskega društva. V intenzivnem reševanju našega malokmetijskega vprašanja ga je dobitela 25 letnica poroke z gospo Marijo, roj. Škulj iz Vel. Lašč na Dolenjskem, s katero živi v najsrečnejšem zakonu, v katerem sta se mu rodila dva otroka, sin Marijan in hčerka Jelka, ki oba študirata že na univerzi.

Gospod Pavel Vesenjak, župnik na Teharjih pri Celju, se je rodil 25. januarja 1888 ter je po dokončanih gimnazijskih študijah vstopil v mariborsko bogoslovje, kjer je bil leta 1912 posvečen za mašnika. Kapianoval je po raznih krajih lavantinske škofije, leta 1928 pa je bil imenovan za župnika na Teharjih. Gospod Pavel je priznan cerkven govornik, ki je neštetokrat nastopil na raznih cerkvenih in prosvetnih prireditvah kot pridigar. Naša društva ga poznajo kot izbornega organizatorja mladine, med svojimi stanovskimi tovariši in številnimi prijatelji laiki, pa je priljubljen kot prijeten družabnik. V polnem zdravju in v goreči duhovniški delavnosti je včeraj obhajal na svojem rojstnem domu 25 letnico mašnikovanja.

Tretji brat Franc je pred 25 leti prevzel domače posestvo in se poročil z Marijo iz ugledne kmečke rodbine Antoličeve. Današnji jubilant je tip izobraženega kmeta, ki vzorno gospodari na svojem posestvu in iniciativno posega v javno in gospodarsko življenje svoje župnije. Znan je kot zadružnik, pisec dobrih gospodarskih člankov v naših tedenskih in dnevnih listih. Dolga leta je že član občinskega odbora, kot prosvetni delavec pa ima poleg domačega g. župnika največ zaslug, da je fara dobila lep Slomškov dom.

Včeraj so se trije bratje v lepi družinski povezanosti in tesni navezanosti na domačo hišo in kraj Bogu zahvalili za vse prejete milosti in dobrote. K družinskemu slavju so prihiteli mnogi njihovi prijatelji in znanci, med njimi minister dr. Miha Krek, mariborski škof prevzvišeni g. dr. I. J. Tomažič, domači gospod župnik Janez Šketa, ptujski župan dr. Remec, dekan Bratušek s številnimi duhovniki, župani in predsedniki krajevnih organizacij JRZ ptujskega okraja. Čestitkam, ki so jih jubilantom izrekli minister dr. M. Krek, prevzvišeni gospod škof dr. I. Tomažič, domači župnik in drugi, se pridružujemo tudi mi in jim želimo še mnogo uspehov pri njihovem bodočem delu!

Mrtvašnico bodo gradili

Ljubljana, 13. septembra.

Vprašanje mrtvašnice je popolnoma aktualno in je pričakovati, da bo mestna občina začela v kratkem graditi veliko, moderno mrtvašnico pri Sv. Križu. Že 14. aprila 1932 je bil storjen sklep mestnega sveta, da se zgradi mrtvašnica toda načrta niso mogli uresničiti. Mestna občina se je s posebno spomenico obrnila na vodstvo Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagreb, da bi ta zavod dovolil mestni občini primeren kredit. Občina je bila pripravljena zastaviti v varnost posojila dohodke mestnega pogrebnega zavoda. SUZOR je občini dovolil posojilo v znesku 2,000.000 din. Sestavljena je bila posebna posojilna pogodba, v kateri so točno določeni vsi pogoji, pod katerimi se ima posojilo izplačati in pozneje vračati. Obresti so določene na 6% in se imajo plačevati vsakega 1. januarja in 1. julija v letu. Posojilo se ima vrniti v desetletnih obrokih po 131.519 din, vštevši v ta znesek tudi obresti. Obroki se imajo plačevati od 1. januarja 1938 naprej. Mestna občina se je v pogodbi izrecno zavezala, da se ima takoj po izplačilu 2,000.000 din pričeti z graditvijo. Posojilno pogodbo so podpisali predsednik mestne občine dr. Jure Adlešič in še 2 mestna svetnika. Te dni je bila posojilna pogodba zaznamovana tudi v zemljiški knjigi. Ker so izpolnjene vse predpisane formalnosti, je pričakovati, da bo posojilo kmalu realizirano in bodo baje pričeli graditi mrtvašnico že to jesen.

19. septembra v Ptuj

Prosvetni tabor v Ptuju dne 19. septembra bo za celjskim največja prosvetna prireditev v našem Podravju. Tabor je važen tako iz narodno obrambnih ozirov kakor tudi zaradi katoliško-prosvetne organizacije same. Živahno katoliško prosvetno delo, ki ga je bil tu prvi zasejal škof dr. Anton Martin Slomšek v preteklem stoletju, nato pa v prvih desetletjih novega stoletja z neverjetno agilnosjo in uspehom nadaljeval naš voditelj dr. Anton Korošec, je moralo v letih diktature kloniti pod nasiljem združenih naprednjakarjev in potujčenih odpadnikov.

Doba reakcije je minila in prosvetno delo je obnovljeno. Zopet stotine mladeničev in mladenk v prosvetnih domovih uri svoje duševne in telesne sile. Potrebno je, da spoznamo napake in vrzeli svojega kratkega dela in si v srca vlijemo novega poguma in nove volje do dela!

Zato dne 19. septembra vsi v Ptuj!

Ptuj

Reven dijak višješolec išče stanovanje brez hrane za instrukcije. Cenjene ponudbe na »Društvo šola in dom« (Majda Vošnjak, Panonska ul. 8).

+

Za vedno nas je zapustil po dolgi, mučni bolezni, previden s tolažili svete vere naš ljubljeni soprog, sin, brat, zet in svak, gospod

Dore Fabjan

urar in optik v Novem mestu

v 30. letu starosti.

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, dne 14. septembra ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Dilančeva ulica št. 4, na mestno župno pokopališče.

Novo mesto, Črnomelj, Stari trg ob Kolpi, dne 13. septembra 1937.

ŽALUJOČI OSTALI

Velika šahovska tekma v Trbovljah

Trbovlje, kjer je plemenita šahovska igra prodrla globoko v vse sloje ljudstva, bodo v nedeljo 26. t. m. pozorišče borbe v medklubskem brzopoteznem turnirju članov Slovenske šahovske zveze. Ta turnir je bil že pred več tedni napovedan za 19. t. m., po sklepu zadnje seje odbora Slovenske šahovske zveze pa bo v nedeljo 26. t. m. in se ga morejo udeležiti vsi klubi, ki so člani Slovenske šahovske zveze. Klubi bodo tekmovali med seboj z osmimi igralci, ki pa morajo biti vsi verificirani pri Slovenski šahovski zvezi za svoj klub. Dovoljeno bo klubom, da nastopajo tudi s po dvema rezervama, ki bosta lahko nadomeščali utrujene oziroma zadržane igralce. Način tekmovanja bo isti kot na svetovnih šahovskih olimpijadah, da bo namreč vsako moštvo igralo z vsakim match in moštvo, ki bo iz teh matchov odneslo največ točk, bo osvojilo prvenstvo in prehodni pokal, katerega bo poklonila Slovenska šahovska zveza. Igra bo v brzoturnirskem tempu, t. j. za potezo je dovoljenih 10 sekund časa. Na ta način bo omogočena izredno zanimiva tekma med vsemi slovenskimi šahovskimi klubi, ki bo že po nekaj urah borbe dala končnega zmagovalca in pokazala moč posameznih klubov v brzigri. Zmagovalec bo osvojil za eno leto prvenstvo in pokal, ki bo po treh zaporednih oziroma petih zmagah v presledkih prešel v trajno last dotičnega kluba. Te tekme bodo odslej vsako leto v različnih naših mestih in bodo tako lepo merilo napredka naših šahovskih klubov.

Celje

c **Nesrečen padec iz brzovlaka.** Čuvaj železniške uprave na Opoki med postajama Store in St. Jurij ob j. ž. je 11. septembra zjutraj obvestil šefa železniške postaje v Storah, da je v bližini čuvajnice padel iz brzega vlaka potnik. Brzi vlak, ki je vozil iz Celja proti Mariboru, je vozil mimo navedene čuvajnice ob 7.47 minut. Šef postaje v Storah je o nesreči takoj obvestil orožnike. Ugotovilo se je, da je potnik, ki je padel iz brzega vlaka, delavec Vrečko Franc iz Pilštanja v Šmarju pri Jelšah. Ko mu je na vlaku postalo nenadoma slabo, je stopil na hodnik in nekoliko odprl vrata železniškega voza. Izgubil je ravnotežje, omahnil in padel iz vlaka. Možno je tudi, da je pomotoma zamenjal vlak ter vstopil namesto v osebni v brzovlak, ki vozi iz Celja nekoliko minut pred osebnim. Verjetno je, da je opazil pomoto in sam skočil iz vlaka. Od kraja nezgode do železniške postaje v Storah je bil Vrečko pripeljan z železniškim premogovnim vozičkom, kjer ga je pregledal in mu nudil prvo pomoč banovinski zdravnik g. doktor Swischay. Ugotovil je, da ima ponesrečenec na glavi 5 cm dolgo in 3 cm široko zevajočo rano z nepravilnimi robovi, na desni strani telesa pa več manjših podplutb in in prask. Vrečka so poslali v domačo oskrbo.

c **Hitro izsledeni prijatelj tuje lastnine.** Včeraj okoli osmih zjutraj se je neopaženo priplazil v stanovanje trgovca klobučarja g. Chibe v Kovaški ulici neznan moški in odnesel iz spalnice zlato žensko zapestnico v vrednosti 1000 din. Iz nočne omarice je vzel tudi zlato 400 din vredno vratno verižico s križcem, zlat prstan z dragocenim draguljem in denarnico z manjšo vsoto. Skupna škoda bi bila 1577 din. Slučajno pa je gospa takoj opazila tatvino in povedala hišni, ki je malo prej videla neznanega moža, ko se je izmuznil skozi vežna vrata. Pohitela je na policijo, ki je bila tatu kmalu na sledu. Medtem se je tat zamudil v točilnici pri Zamparuti. Ko je zaslutil, da mu je policija že za petami, je skušal zbežati. V neki veži v Žerjavovi ulici pa ga je policija prijela in odvedla na stražnico. Pri njem je našla vse ukradene predmete. V tatu je spoznala brezposelnega natakarja Soldarovića Hai Rudija iz Banje Luke, nakar ga je izročila sodišču.

c **Opozarjamo na razglas** mestne občine, ki razpisuje oddajo voženj za 150 sežnjev bukovih drv.

c **Kino Metropol.** Danes »Velika ljubezen Ludvika Van Beethovna« (Beethovens größte Liebe).

Sport

Po balkanskih igrah

Devete bodo v Jugoslaviji, toda kje?

V nedeljo so bile zaključene osme balkanske igre, ki so se to pot vršile v Bukarešti. Zmagala je zopet Grčija, na drugem mestu je Romunija, na tretjem pa naša država, ki je morala svoje drugo mesto prepustiti Romunom. Doslej smo bili mi vedno na drugem mestu, včasih prav z neznatno diferenco za Grki. Zakaj smo prišli pri letošnji balkaniadi na tretje mesto, ni težko uganiti. Res je, da je bila letos naša reprezentanca močno okrnjena, vendar nam tudi kompletna ekipa ne bi prinesla drugega mesta, kajti Romuni so bili izborno pripravljeni, ker je njihova lahka atletika v zadnjem letu močno napredovala. Saj so bili samo za šest točk za Grki, kar pomeni pri tako hudi konkurenci prav malo in če bi imeli Romuni nekoliko več sreče, bi morda celo potisnili Grke na drugo mesto.

Naš lahkoatletski šport, ki je ravno zadnja leta na mogočnem pohodu, poraza v Bukarešti, kar prav lahko imenujemo doseženo tretje mesto, zlasti še zato, ker smo tako daleč zaostali za Romuni, prav gotovo ni zaslužil. Imamo namreč že lepo armado atletov in med temi precejšnje število takih, ki jih lahko pošiljamo na težja tekmovanja. Zdi se nam pa, da nekaj drugega ne bo v redu, ker kljub omenjenemu dejstvu od leta do leta dosegamo na balkaniadah slabši uspeh. Ni naš namen komurkoli kaj očitati, zlasti ne onim agilnim delavcem v lahkoatletskih vodstvih, bodisi v Ljubljani, v Zagrebu ali v Belgradu, vendar se nam zdi potrebno, da v interesu našega lahkoatletskega športa enkrat vendar spregovorimo odkrito besedo. Predvsem moramo poudariti, da je tudi lahkoatletski šport prešel na oni nesrečni sistem, ki ga vidimo v našem nogometu, namreč v sistem prepogostih tekmovanj. Saj skoraj ne mine nedelja, da ne bi imeli v Ljubljani kakega lahkoatletskega mitinga in boljši atleti morajo skoraj vedno nastopati. Zato jim ne preostaja dosti časa za redni in sistematični trening, ki je za dosego uspehov nujno potreben. Poleg tega pa postanejo atleti tako brezbrižni, da jim je končno vseeno, kakšne rezultate dosegajo na teh tekmovanjih. S tem ne škodujemo samo atletom samim, ampak v še večji meri lahkoatletskemu športu, katerega ravno zadnja leta z vsemi mogočimi sredstvi propagiramo po vsej državi in zlasti po slovenskih krajih. To hibo je treba takoj odpraviti, ako hočemo lahkoatletski šport pravilno usmeriti. S tem v zvezi je seveda tudi finančno vprašanje, ki pri vseh klubih zelo ovira njihovo udejstvovanje. Znano je namreč, da imajo nekateri, zlasti boljši klubi, raztresene svoje atlete po različnih krajih, čestokrat zelo daleč od sedeža kluba. Jasno, da atleti, med katerimi je mnogo dijaštva, ne morejo prihajati na treninge na sedež kluba, ker nimajo denarja. Klub pa, ki hoče obdržati svoje pozicije, pa tudi ne more iti mirno preko tega, da ne bi njegovi atleti redno trenirali. Zato izdaja za razne vožnje, prehrano in stanovanje tem atletom precejšnje vsote in tako zabrede v dolgove, iz katerih se nikdar ne more izkopati. Glede na to je nujno potrebno, da dobijo klubi svoj lahkoatletski naraščaj v svojem domačem kraju ter se na ta način izognejo stroškom in dolgovom, ki morajo vsak klub slejkoprej upropastiti. To je druga hiba, zakaj naš lahkoatletski šport ne doseza onih uspehov, ki bi jih sicer lahko. Tretja stvar, ki ovira naš napredek v lahkoatletskem športu, je pa finančno vprašanje na splošno. Mi dobro vemo, da pri nas lahkoatletske prireditve nimajo obiskovalcev. Zakaj, to tudi vemo in ne bomo tega še enkrat pogrevali. In ker ni obiskovalcev, zato ne moremo pričakovati od lahkoatletskih prireditev nikakih dohodkov. Treba je delati na tem, da bomo privabili na naše lahkoatletske tekme toliko gledalcev, kolikor jih imajo povprečne nogometne tekme. Vse dotlej pa je potrebno, da priskoči na pomoč lahki atletiki država ter pošilja klubom lahkoatletske trenerje in sama tudi prireja razne lahkoatletske tečaje po vseh krajih države, kjer obstojajo lahkoatletski klubi.

Devete balkanske igre bodo prihodnje leto v Jugoslaviji. Naša reprezentanca, ki je odpotovala iz Bukarešte, je prejela zastavo balkanskih iger, ki jo bo prihodnje leto razvila na igrišču, kjer bodo lahkoatletska tekmovanja balkanskih narodov. S pripravami, bodisi tehničnimi, bodisi finančnimi, je treba začeti, da bo balkaniada v naši državi čim bolje uspela. Takoj je treba zainteresirati vse merodajne činitelje za te in povsod propagirati lahkoatletski šport, kajti za to bo balkaniada kakor nalašč. Če bomo znali stvar spretno prijeti v roke, potem lahko pričakujemo od te balkaniade uspeh v vsakem pogledu. Sedaj pa nastane vprašanje, kje bodo prihodnje balkanske igre. V Zagrebu so že bile, v Belgradu se za tovrstni šport ne zanimajo dovolj. Mnenja smo, da je Ljubljana najpripravnejša za to, ker ima tudi na razpolago primeren prostor, kjer bi se lahko igre nemoteno razvijale. Pa tudi pravično bi bilo, da končno tudi Ljubljana enkrat dobi športno prireditev večjega obsega. Delavci so tudi na razpolago ter tudi s te strani ni zaprek, da se ne bi mogla deveta balkaniada izvesti v Ljubljani, in sicer tako, kakor je treba. Na merodajnih činiteljih pa je sedaj, da stvar razmišljajo, čimprej nekaj sklenejo, da se začne s pripravami na celi črti. Pri vsem tem pa seveda ne smemo pozabiti na takojšnjo pripravo naših lahkoatletov, ker prihodnje leto se ne smemo zadovoljiti samo z drugim mestom.

Gledališče in koncerti

„Boheme" in dve mladi pevki

V teh velesejmskih dneh je kot po navadi odprlo ljubljansko operno gledališče kratko predsezono ter postreglo občinstvu z nekaj predstavami. Med drugim je v tem okviru predvsem zamikal nastop dveh mladih pevk, ki sta v operi »La Bohème« predstavili svoje umetniške sposobnosti, ki bodo morale v bodoči seziji nadomeščati to, kar smo izgubili z odhodom ge. Zlate Gjungjenčeve in gdč. Župevčeve.

Sopranistinja Vidalijeva je nastopila prvič že konec pretekle sezone takisto v vlogi Mimi in je sedaj samo podkrepila sodbo, ki jo je v pogledu njenih umetniških sposobnosti zapustil njen prvi nastop. Nedvomno počivajo v mladi pevki lepa nagnenja in prave tvorne sile, čeprav še zaprte in neizdelane. Plodna podstava za nadaljno rast je predvsem njen lepi pevski organ, ki je močan, še zdrav in lepo barvan, ter topla čustvena sestavina, ki je prekladna za privlačno umetniško oblikovanje. Toda te in take dane ugodnosti bodo potrebovale še mnogo najresnejšega obdelovanja, da se bodo razrasle do polne umetniške višine. Končni uspeh pa bo povsem zavisen od pevke same, od njene volje in odnosa, ki ga bo zavzela do umetnosti. In če bo to odnos odkritosrčnega, čistega in spoštljivosti polnega človeka napram nadosebni, objektivni umetnosti, nam lahko dorase v pevki prava umetnica.

Koloraturna sopranistinja Nollijeva je izrecni teatreski človek, ki ga nosi močan vsestranski talent, bogat dar prirodnih sil. V njej je našel dosti močan, zdrav in dobro šolan glas (posebna odlika šole je jasna izgovarjava) tudi sicer zelo muzikalnega človeka, ki je obenem po kretnjah in mimiki odru povsem blizu. Z vseh strani so to vsekakor velike prednosti mladosti, ki pa utegnejo biti z druge strani zelo nevarne pravemu umetniškemu razvoju, ker drže zaradi prevelike lahkote ustvarjanja človeka vedno rade preveč samo na površju, da zapade popolnoma v objem samo zunanje teatralike in čiste tonske lepotnosti. Bolj kot sicer je potreba imeti to v zavesti v takem primeru in upajmo, da se nam bo mlada solistka razvijala postopoma tudi v globino vzporedno z razvojem igralskih in pevskih sposobnosti. V. U.

Vokalni koncert Pavle Bergotove

Ob koncertu, ki ga je priredila sopranistinja Pavla Bergotova v Frančiškanski dvorani, mora človek vsekakor izraziti svoje spoštovanje nad delom, trudom in požrtvovalnostjo, ki spremlja tako neugnano stremljenje mladega človeka, ki bi si rad spričo vrednote svojega glasu pomagal do pevskega umetništva. Toda vse prizadevanje je zaman, če ni v duši razvitega občutja za to, kar je v umetnosti lepo in resnično. Po tem, kar nam je Pavla Bergotova na tem koncertu pokazala bodisi s sestavo sporeda, bodisi z izvedbo vseh danih skladb, je dokazala, da res s tem občutjem ni prav obdarovana in da se pač mora ukloniti pred neizprosno umetniško postavo, ki ji s sodbo nad njenim koncertom ne more biti naklonjena. — Tudi pianist Zupanič koncertnemu podajanju še ni dorasel. V. U.

Parma — Balatka: Amaconke

(Operetna premiera.)

Rad bi se to pot izognil razpravljanju o dopustnosti ali nedopustnosti take stilistično novotarske predelave, kot jo je doživela Parmova operета v Balatkovih rokah, zlasti, ker me po eni strani nekoliko srce boli za klasicistično lepoto Parmove muze, a ker moram z druge strani zopet priznati velike vrednote Balatkovega umetniškega občutja in tankočutnosti. Tako samo ugotavljam, da je iz Parmove klasične operete »Čaričine Amaconke« nastala potom besedilne predelave Vere Balatkove in potom glasbene priredbe Antona Balatke nova, moderna revialna operета, ki ima vse značilne poteze sočasnih tovrstnih tvorb, a jih celo prekaša po neki umirjeni čistosti in doslednosti. Sicer pa je vsebina prav tako, kot v vsaki opereti sentimentalno burkasta, ko povzema življenje z ruskega dvora iz konca 18. stol. in ko vpleta dovtipne nerodnosti spričo ustanovitve ženskega bataljona in spričo preglednega potovanja carice Katarine in cesarja Jožefa. — Glasba je tudi ukrojena po vzorcih sodobne šlagerske tvornosti, čeprav se v njej prav vabljivo bočijo Parmovi klasični motivi in je ostala pri svojem v celoti stara Parmova koračnica. Ta glasbena snov pa je izdelana zelo okusno, sočno in pisano, da zapušča notranje zadovoljstvo. Posebno vabljivo je skladatelj izdelal instrumentacijo, kar daje zvočnosti neko posebno žlahtnost.

Kot že več jeseni, tako je tudi tokrat prišla režirat operето Vera Balatkova, ki je izvršila zopet svoje delo s spretnostjo, kot jo ima predvsem za tovrsten žanr. Posrečilo se ji je razgibati odrsko življenje; v tem je uspela posebno prvo dejanje, dočim so poznejša nekako usihala. To odrsko življenje je imelo lep okvir v novi sceneriji, ki jo je okusno izdelal inž. Franz. — Glasbeni del je vodil dirigent Neffat, ki je stvar izredno skrbno naštudiral in ji vlil mnogo pravega ognja.

V raznih vlogah so nastopili ter dodali k delu svoje sposobnosti operetni, operni in celo dramski igralci; med njimi so stali v ospredju Ribičeva, Poličeva, Kogejeva, Smrkoljeva, Župan, Gorski, Peček, Kolacio, Drenovec, Frelih, Rus in Simončič; s posebnim ugodjem smo pozdravili go. Avgusto Danilovo; manjše vloge pa je zasedla še dolga vrsta igralcev. — Svojo mikavnost je dodal operети tudi balet, ki ga je vodil inž. Golovin.

V. U.

+

Žalostni naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš dragi, skrbni soprog, oziroma oče, brat in stric, gospod

IVAN ČIBEJ

zvaničnik drž. žel. v pokoju

v soboto, 11. septembra ob pol 10 zvečer, po dolgem in mučnem bolehanju, pokrepčan s svetimi tolažili, za vedno zatisnil svoje trudne oči.

Dragega pokojnika smo pokopali v ponedeljek, 13. septembra ob 5 popoldne na farnem pokopališču pri Sv. Juriju.

Priporočamo ga v blag spomin in molitev!

Stožice, dne 14. septembra 1937.

Marija Čibej, soproga; Ivan, Marija, Marjan, Julči, Ivica, otroci; Avgust, brat in ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 5 mm visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamke.

Službe iščejo

Pevovodja
išče mesto. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 14715. (a)

Dekle
vajeno meščanske kuhe in vsega hišnega dela želi premeniti službo s 1. oktobrom v bližino Celja ali kjerkoli na Štajerskem. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14708. (a)

Službo dobe

Mesarskega pomočnika
sprejmem takoj. - Jesih, Medvode. (b)

Trgovski pomočnik
ako mogoče železninar, se sprejme takoj v začasno službo. Naslov v upravi »Slov.« v Celju. (b)

Mlajše šivilje
za priučenje v drobni konfekciji, sprejmem. — Šmartinska cesta 10, dvorišče, prizemno. (b)

Srečke!
Prodajalci srečk razredne loterije se iščejo pod ugodnimi pogoji. Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 13.945. (b)

Tekstilni mojstri
se sprejmejo v zaposlenje. — Pisati zastopniku Radne Zajednice, Beograd Vrazova 43. Priložiti 5.50 din v znamkah. (b)

TEL. 21-24 **MATICA**

Na splošno željo samo še danes film velikega veselja in brig mladosti

Klub zaljubljenih dekliet

DANIELLE DARRIEUX poznana iz nepozabnih filmov »Mayerling« in »Taras Buljba«

TEL. 27-30 **SLOGA**

Danes poslednjič!
Veliki kriminalni film

Za ceno življenja

Carl Ludwig Diel, Kitty Jantzen, Theo Lingen

TEL. 22-21 **UNION**

Danes poslednjič!
Pustolovski film

Kozak in slavček

v glavnih vlogah Svetislav Petrović in Jarmila Novotna

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Sposobne uradnike
s popolno srednješolsko izobrazbo in znanjem jezikov, sprejmemo za zunanjo in notranjo službo. Ponudbe v upravo »Sl.« pod šifro »Zavarovalnica« št. 14717. (b)

Poslovodja
večje podružnice na deželi, samski, s popolnim znanjem manufakture, galanterije, špecerije in železnine, prikupen, vešč slov. in nemškega jezika, zmožen položiti kavcijo, se takoj sprejme ali najpozneje do 1. oktobra t. l. Ponudbe s točno navedbo dosedanjega službovanja poslati upravi »Slovenca« pod »Vesten« 14.355. (b)

Denar

Vrednostne papirje
vseh vrst kupuje Slovenska banka v Ljubljani, Krekov trg 10, tel. 37-52.

HRANILNE KNJIŽICE
vrednostne papirje vnovčuje po najboljši ceni in takojšnjemu izplačilu — izposluje vse bančne denarne, kreditne in blagovne posle najkulantneje

ALOJZIJ PLANINŠEK
trg. ag. bančnih poslov
Ljubljana, Beethovnova ulica 14-I — telefon 35-10

Kupim knjižice
Kmetske posojilnice za 300.000 do 400.000 din proti takojšnjemu plačilu. Ponudbe v upravo »Sl.« pod »Poravnava« 14714.

BANČNO KOM. ZAVOD in MENJALNICA
MARIBOR
Aleksandrova ulica št. 40
vnovčuje
HRANILNE VLOGE
bank in hranilnic,
kupuje
vrednostne papirje, valute in zlatnike po najvišji dnevni ceni.

Družabnika
ali družabnico za pohištveno trgovino, s potrebnim kapitalom 10—30.000 din, iščem. Ponudbe upr. »Slovenca« pod »Kapital« P 14.697. (d)

Obrtnik
prosi posojilo 30.000 din. Vknjižba na prvo mesto. Jamči se z novo hišo in z njivo trikratne vrednosti. Posredovalec ½%. - Ponudbe podružn. »Slov.« v Celju pod »Savinjska dolina«. (d)

Pouk

Tečaji nemščine
v Delavski zbornici. Večerni za odrasle, dnevni za mladino, IV. stopnišče pritličje levo. (Iz Copove ulice, pred kavarno). (u)

Reven abiturient
odličnjak, išče instrukcijo. Instruira vse predmete. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Ljubljana« 14716.

Akademik
išče stanovanje proti instrukciji v vseh predmetih. Poučuje tudi angleščino, italijanščino. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14721. (n)

Kupimo

Grozdje
za kuhanje žganja, v vseh količinah - se dobi pri Mijo Babič, Rajlič. (l)

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Pisalni stroj
rabljen, primerno dobro ohranjen, kupimo. - Ponudbe na Jugoslovansko strokovno zvezo, Miklošičeva c. 22-I. (k)

Objave

Podpisana izjavljava,
da nisva plačnika za svojo hčer Rozo. - Jože in Marija Teran. (o)

Kupujte pri naših inserentih

Razno

Kožuhovino
se najugodneje kupi in strokovno izdela Dolenec Josip, Ljubljana, Sv. Petra cesta 19, tel. 22-62. 1

Prodamo

Najboljši trboveljski premog
brez prahu
koks, suha drva
I. Pogačnik
Bohoričeva 5 Telefon 20-55

Auto-motor

Motor znamke M. S. U.
500 ccm, popolnoma nov, naprodaj. Pirc, Jugolutz, Ljubljana VII. (f)

Motor 250 ccm
najbolje ohranjen, zadnji model, kupim. Samo pismene ponudbe na Rak, Gotovlje, Žalec. (f)

Posestva

Kunaver Ludvik
gradbeno - strokovno naobraženi posredovalec — Cesta 29. oktobra št. 6, telefon 37-33, ima naprodaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p

Posestvo
s trgovino in gostilno v Godiču št. 30 pri Kamniku - bo naprodaj na javni dražbi dne 16. t. m. ob 8 pri sodišču v Kamniku. Interesenti vabljeni

Posestvo
blizu Nove cerkve, ob banovinski cesti, naprodaj ali se da v najem. Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju. (p)

Vnajem

ODDAJO:
Trgovski lokal
oddaja v svoji zgradbi na Miklošičevi cesti št. 20 v najem Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani. Ponudbe z navedbo najemnine in obratovanja je nasloviti na upravo Okrožnega urada.

Stanovanja

ODDAJO:
Trisobno stanovanje
(celo nadstropje), sončno in mirno, oddam z novembrom. Lega: Mirje. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14711. (č)

SOBE

ODDAJO:
Gospodični
oddam čisto sobo. Naslov v upravi »Sl.« pod 14713.

Opremljeno sobico
oddam takoj gospodični ali dijaku. Costova št. 8, Bežigrad. (s)

Sončno sobo s hrano
dam boljši osebi, ki mi posodi nekaj kapitala. - Ponudbe v upravo »Slov« v Mariboru pod »Trgovka«. (s)

Širite »Slovenca«!

Triperesna deteljica

Spisal M. Kunčič. — Ilustriral M. Sedej.

Prišla sta do stopnic, ki so držale do širokih, s težkim železjem okovanih vrat. Ob pogledu nanje se je dečkoma spet zbudilo tiho upanje v srcu: skozi ta vrata morda vodi pot v prostost! Upanju pa se je takoj pridružil črn dvom, ki jima je škodoželjno šepetal na uho: he, he, bratca, prezgodaj se veselita!

Nande je hitro stekel po stopnicah navzgor, Jožek pa mu je v napetem pričakovanju sledil.

Ko je Nande s težavo odrinil težki zapah in odprl vrata — je spoznal, da jima je tudi ta up splaval po vodi. Izhoda iz podzemlja ni bilo. Pred seboj sta zagledala mračen prostor, ki ju je navdal z novo grozo.

Šolske potrebščine

zvezke, mape, risalne bloke in deske, risalno orodje, peresa navadna in nalivna, peresnike in peresnice, svinčnike, nahrbtnike, aktovke itd. kupite najceneje v trgovini

H. NIČMAN, LJUBLJANA, Kopitarjeva ulica 2

„SLOVENEC“, podružnica: Miklošičeva cesta št. 5

✝

Umrla nam je snoči po dolgem trpljenju naša ljuba mama, stara mama, sestra, teta in tašča, gospa

Nikolaja Kramer
roj. Urbančič
vdova šolskega upravitelja.

Truplo drage pokojnice prepeljemo v Škofjo Loko, kjer bo pogreb v torek, dne 14. septembra ob petih popoldne s Spodnjega trga štev. 6 na farno pokopališče.

Ljubljana, Škofja Loka, dne 13. septembra 1937.

Žalujoče rodbine

Kramer, dr. Grašič, Traven in Svetlin

✝

Umrla nam je po kratki bolezni naša ljubljena soproga, mati, sestra, svakinja, teta, gospa

Franica Kramer
soproga uradnika davčne uprave.

Pogreb pokojnice bo v torek 14. septembra ob 16. uri iz mrtvašnice na Pobrežju na magdalensko pokopališče.

Maribor, 13. septembra 1937.

Miloš Kramer, soprog — in ostalo sorodstvo.

✝

V neizmerni žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš preljubi soprog, oče, sin, brat in stric

Miloš Skačej
lesni trgovec,

nenadoma, na posledicah motociklistične nesreče, previden s tolažili sv. vere v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 14. septembra ob pol 16. uri iz hiše žalosti na farno pokopališče pri Sv. Lovrencu na Pohorju.

Sv. Lovrenc na Pohorju, Maribor, Mežica, Zagreb, 13. septembra 1937.

Žalujoča soproga s hčerkico in ostalo sorodstvo.

Agnes Günther: 90

Dušica - Rožamarija

»Tvoja duša ni bedasta, kakor trdiš — ti, Rožamarija, ti si se skrivala pred samo seboj ter si živela od milostnih drobtinic, katere ti je metal.«

»Ne, duša! Nikar ne govori o milostnih drobtinicah! S to trpko besedo označuješ svojo ljubezen?«

»Zapredi se v svojo rožnato meglo, Rožamarija, in zakrij še za nekaj časa železna vrata, saj veš, da obstajajo! Ali si ti gospodinja v njegovi hiši? Mar nisi le gost, kot sta bili teti. Ti ne dovoljuje z nasmeškom, da opravljaš posle hišne gospodinje, kakor si to delala nekoč, ko si pripravljala čaj na svojem samovaru. Pred posli in po sobah se vedeš kot gospodinja, prav kakor nekdaj pri svojem srebrnem čajniku —. Ali imaš sploh pravico, da ga obiščeš v ateljeju, v njegovih prostorih? Že dolgo slutiš, da te ne ljubi in danes je celo zaklenil vrata pred teboj!«

Rožamarija stoji pred ozkim, podolgovatim, v steno vloženim ogledalom, v katerem se zrcali vrt, čigar lepota bi naj vplivala na obiskovalca te izbe. Kar zazre svoje velike bolestne oči, iz katerih gleda njena duša, ki vprašuje in plače, vidi svoj ponosni, lepi obraz. Ob njenih licih visita dolgi, zlati kiti. Motri svojo mehko, nežno postavo, na kateri ni prav nič počvarjenega ali spačenega. Odeta je v rjavo obleko, ki se zaključuje okoli vratu s širokimi benečanskimi čipkami. In s plašnim pogledom išče in išče na svoji sliki, da bi se morala hipoma prikazati ona čudna tajinstvenost, ki navdaja Harra z grozo.

»Mar niso moji lasje kot izpredeno zlato, mehki in dehteči? Ali bi ne mogla položiti njegove drage glave v to zlato blazinico, ali niso moje roke, ki bi jih hotela oviti okoli njegovega vratu, bolj bele kakor vsa belina sveta?

Morda je opazil črn madež na moji duši, ki mu vzbuja grozo? Seveda, če bi božje oči pogledale vanjo, bi našle marsikaj, kar skoraj neopaženo leži na dnu. Plevel in koprive! Toda moja lepa ljubezen najde vendar svojo pot skoz ta ubogi vrt. Svečano ozaljšana je moja ljubezen in nosi svoj rožni venec. Harro sam je prepričan, da njen dih preveva vse.«

»Ah Rožamarija, kako nespameten otrok si ti! On vsega tega ne mara. Harro je ponosen mož in ima svojo umetnost, kateri služi. To je stroga gospa. Moraš biti ponižna. Ne zahtevaj preveč od njegove duše. Moraš se zadovoljiti z drobtinami, katere ti daje.«

»Ne, Rožamarija,« krikne duša, »ne smeš se zadovoljiti! To pomenja smrt! Ti daješ vendar vse!«

»Vse?« Tajinstven, čuden val objame njeno srce in oblije njena lica z vročo rdečico.

»Ali daješ res vse?«

Duša stresa vrata z železnimi ključavnicami: »O Rožamarija, sam Bog ve, kako bedasta si! Te misli, te čudne, mučne misli! Zajel me je plamen ...«

Že davno je zbežala od ogledala. Sedla je v najtemnejši kotiček ter je skrila svojo zlato glavo v svileno blazinico. Srce ji hoče razgnati in neusmiljeno jo trpinčijo misli.

»Domišljala si si, da si kraljica v Harrovem kraljestvu. Toda to ni res! Ti stojiš zunaj v mrazu in snežnem viharju in okoli tebe krakajo vrane.

Železna vrata so zaprta in skoz ključavnico si lahko ogleduješ, kako lepo in divno je notri, kako cveto sončnice in modre zvončice, rožni grmi in lopice, v katerih se pojavljajo po tleh zlati sončni kolobarji. Ne varaj se več, Rožamarija, kot si storila doslej! Zri mu nepremično v oči! Pusti te neumne solze, ki te le slabijo in te onesrečujejo! Pozovi ga na odgovor! Če te morda ne ljubi, kot so ljubljene srečne žene tvoj prijatelj je pa vedno bil. In ti nosiš njegovo ime, zato bi ne smel zapirati vrat pred teboj. Nekje v svoji ubogi duši boš vendarle našla še drobec ponosa.«

Kar se pojavijo v njej zvonki udarci, kot bi udarjal na ščit.

»Tu sem, Brauneckerca! In te neumne solze moraš opustiti in ne smeš oslabeti, kadar zreš v njegove ljube, njegove mile oči. Če slišiš le njegov korak, je tvoje srce že omehčano in hvaležna si mu, ako te vpraša: »Rožamarija, si bila marljiva?« Nikakih drobtinic več! Tako bije in udarja po starem ščitu.

Rožamarija se zravna, vrže svoje kodre nazaj, ki so ji bili padli v obraz. Ne potrebuje več ogledala. Njena duša je vedra in očiščena s prelitimi solzami in niti ne misli na to, da bi iskala pomoči v tem, s čimer je pred vsemi drugimi bogato obdarovana.

In že stopa skozi zimski vrtič, v katerem cveto krizanteme ter potrka na vrata.

Nekaj se premakne, šušlja in: »Mar si ti, Rožamarija?« se oglasi izza vrat.

»Jaz sem, odpri!«

Vrata se odpro. Tu stoji Harro ves zaprašen in ozlovoljen. Na tleh leže na kupu zmetane mape, skice, cele in raztrgane.

»Oprosti! To je strašno! Nekaj iščem. To se lahko sežge.«

»To vse!«

»Da, stara šara. In kar bi potreboval, tega ne morem najti. Na vekomaj ne... Kuharica lahko s tem kuha kavo.«

Rožamarija poklekne na tla in izvleče oljnato skico, ki predstavlja nago mlado dekle, sklanjajoče se čez pručico. Njene oblike odbijajo, njen obraz je top in ostuden.

»To je model,« pojasnjuje Harro. »Strahovito! V Berlinu iz modelnega sejma. Imam še strašnejše. Ne, mislim, to ni nič za Zofijo in Babeto.«

»Kako nesrečno je videti to dekle. Storila je to gotovo za denar, Harro?«

»Niso vse takšne. Morebiti sem izraz pretiraval...«

»To pa že ne! Ti slikaš dušo, Harro, čeprav se tega ne zavedaš. Kako strašno, če se mora kaj takega storiti. Pa ti nisi bil sam? So bili še drugi navzoči?... Revica!«

»Moj Bog, Rožamarija, kaj bi pa naj počeli? Ta se nam je seveda smilila. Naj se potemtakem človek veseli! — Kaj pa želiš?«

»Hočem ti pomagati urejati!«

»To je nekaj za Marto. Ne dotikaj se tega s svojimi belimi rokami. Poglej me, kako sem zaprašen!«

»Koliko tvojega dela je v tem! Morda pa le še najdem kaj lepega.«

»Zaman! Stara šara, oglodane kosti!«

»Toda Harro, ti slikaš novo sliko, pa mi nisi ničesar omenil? Oh, pevajoči studenec, zid z rožnim grmičjem! In te dve postavi?«

»Ne bo nič iz tega. Včeraj se mi je sanjalo, da sem vendarle bil s teboj na gradu molka in ti si mi pripovedovala pravljice o Brauneckerju in vili. In bila si znova dušica, zelo si si prizadevala in vse točno si vedela.«

»Nikdar nisi bil z menoj tam, čeprav si mi bil obljubil.«

»Saj so se vsi protivili!«

»In poznaš to pravljico?«

»Seveda, toda ne v podrobnostih. Vem le toliko, da sta vitez in vila stala ob nekem studencu. In postalo mi je tako milo pri srcu, ko sem napravil to skico. Toda dalje bom težko uspel.«

»Kako to? Mar je sveti plamen zopet ugasnil?«

Harro je porinil roki v žep in skomignil z rameni. Rožamarija je povesila oči. »Vse skice« — Kar ji presune srce, temna rdečica obšine njena lica in v njej se pojavlja glas: »Davi si mu hotela vse žrtvovati. Vse, vse! Zdaj pa hočeš mešetariti!«

Harro je stopil v sosednjo izbo in Rožamarija zasliši pljuskanje z vodo, kar ji pride na misel, da še niti ne pozna spalnice svojega moža. Ko je bila svojčas prišla pogledat njegov atelje, so bile duri do spalnice zaklenjene in odtlej ni bila nikdar več sama tu. Toda danes si jo hoče pogledati. Že se prikaže Harro, rekoč:

»Jaz grem poklicat Marto, da odnese vso to šaro.«

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč Izdajatelj: Ivan Rakovec Urednik: Viktor Cenčič